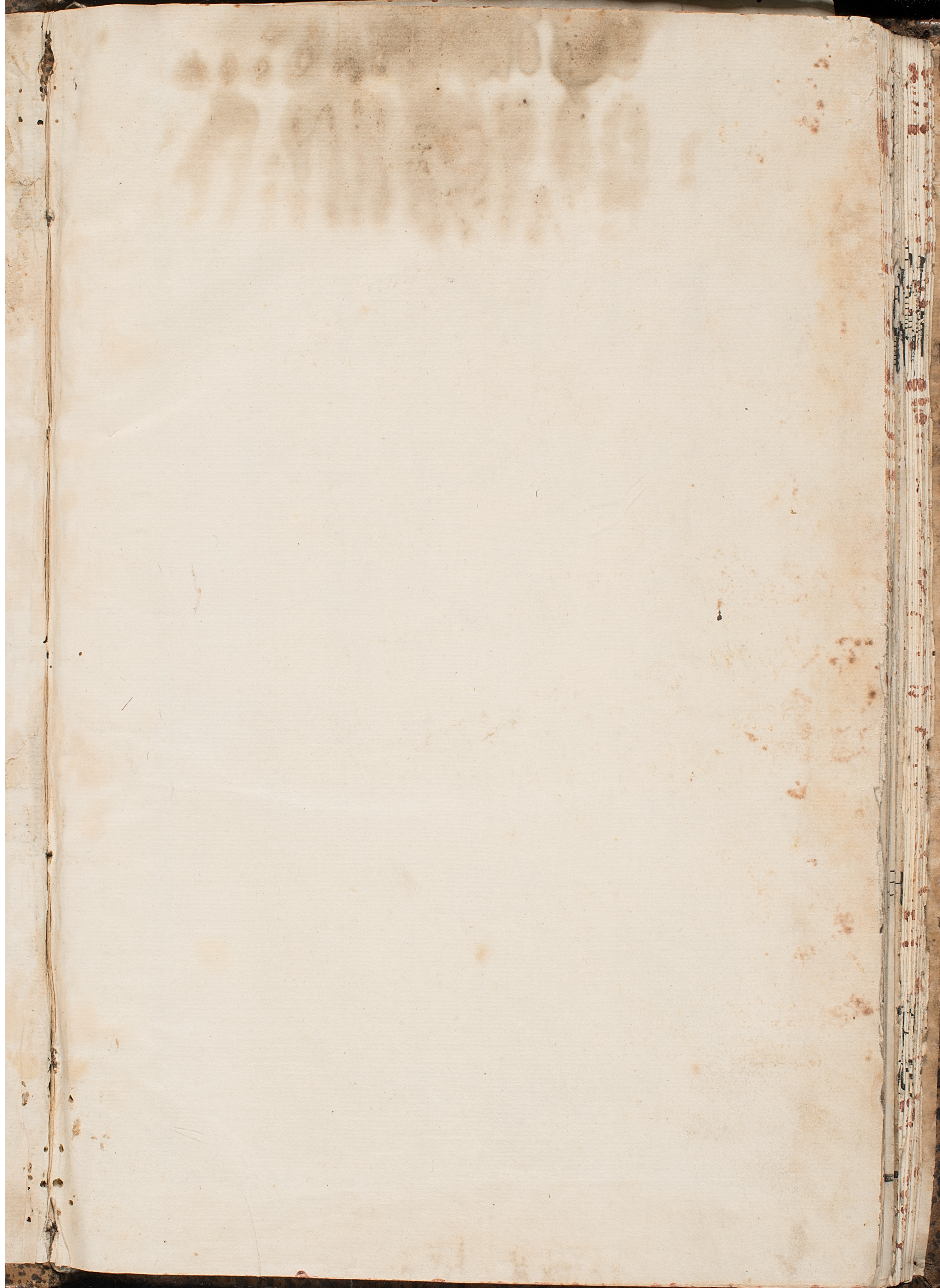
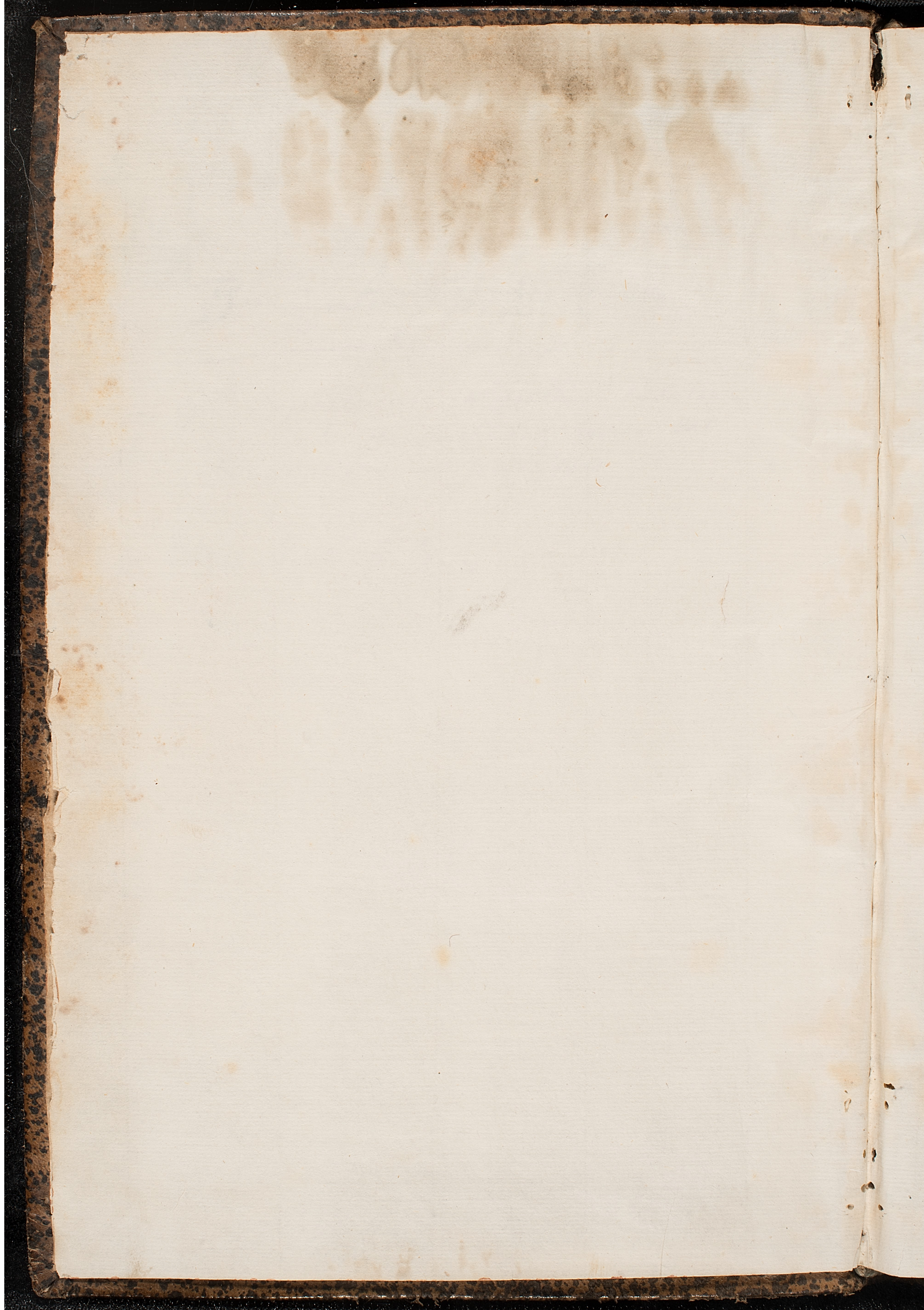

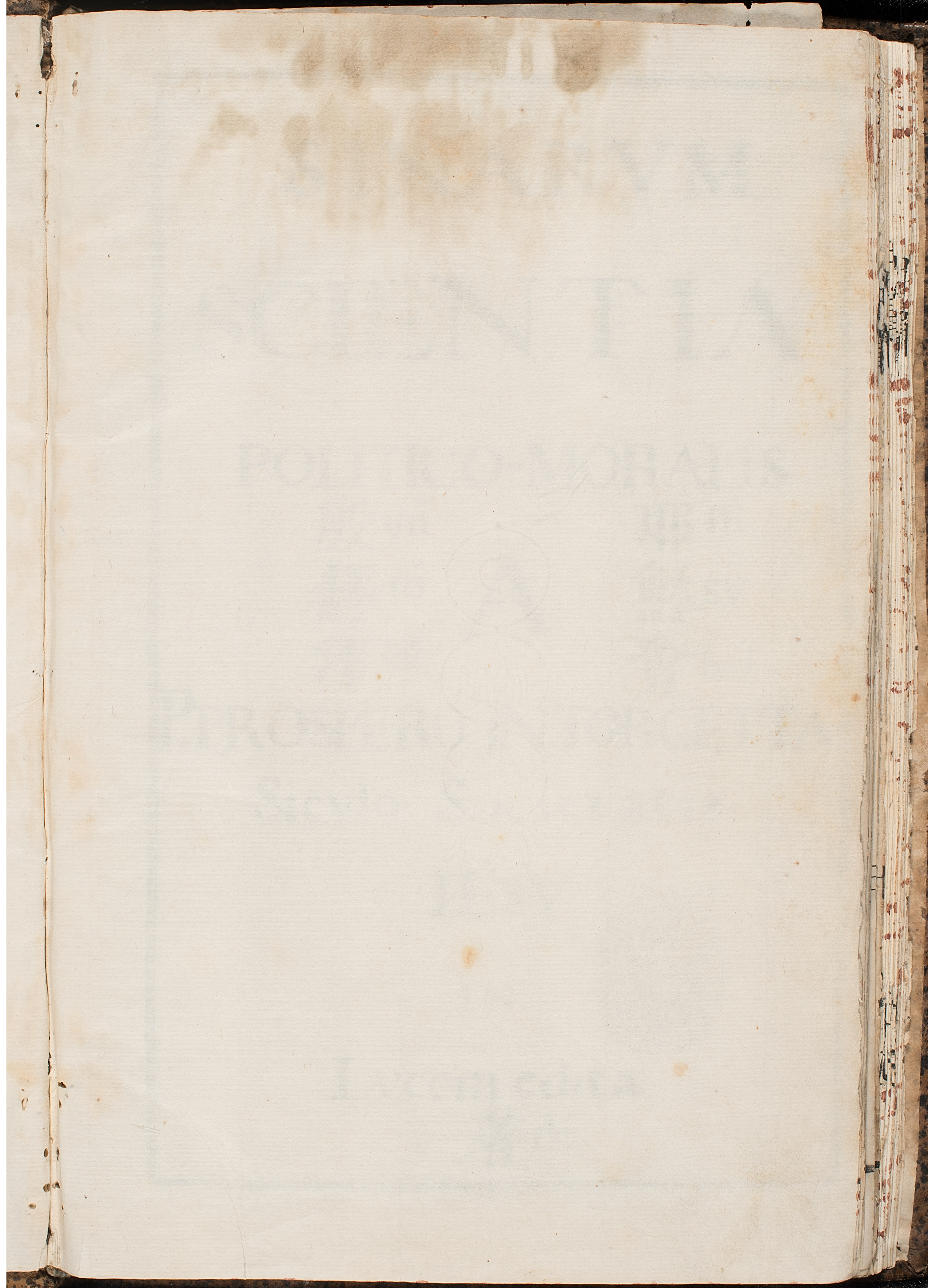
B. R.
79
BIBLIOTECA NAZIONA
CENTRALE - FIRENZ

Già appartenuto all'antica Palatina e recidato alla Bibl. Nazionale dal libraio Dotti nel genn.° 1891

rarissimo

SINARUM

SCIENTIA

POLITICO-MORALIS

殷 yn̄　　　耶 IĔ
鐸 tŏ　A　穌 sū
澤 çĕ　　　會 hoéi

P. PROSPERO INTORCETTA

Siculo Societatis

IESU

IN

Lucem edita

著 chú

SINARUM SCIENTIA

POLITICO-MORALIS

殷 yn 鐸 tŏ 澤 çĕ   A   耶 iĕ 穌 sū 會 hoei

P. PROSPERO INTORCETTA

Siculo Societatis

IESU

IN

Lucem edita

著 chú

值會 chě hoéi

Moderatores Societatis IESV In Sinensi V. Provinciâ

耶穌會 Iê sū hoéi

E IESV Societate

郭納爵 quǒ nă ciŏ Ignatius à Costa Lusitanus	何大化 hô tá hóa Antonius de Gouuea Lusitanus	洪度貞 hûm tú chīm Humbertus Augeri Gallus	張瑪諾 châm mà nŏ Emmanuel Georgius Lusitanus
劉迪我 lieû tiě ngò Iacobus le Faure Gallus	聶伯多 niě pě tō Petrus Canevari Genuensis	聶仲遷 niě chúm çiēn Adrianus Grelon Gallus	柏應理 pě yńg lì Philippus Couplet Flandrobelga
利瑪弟 lí mà tí Matthias à Maya Lusitanus	潘國光 puōn què quam Franciscus Brancato Siculus	穆迪我 mǒ tiě ngò Iacobus Motel Gallus	魯日滿 lù gě muôn Franciscus Rougemont Flandrobelga
成際理 chîm çí lì Felicianus Pacheco Lusitanus	李方西 lì fām sī Io. Franciscus de Ferrariis Pedemontanus	畢嘉 piě kiā Io. Dominicus Gabiani Pedemontanus	恩理格 ngēn lì kě Christianus Herdtrich Austriacus

Sup. singuli tempore

准 chùn

Approbarunt.

鑒訂 kién tím

Recognoverunt

值 chĕ 會 hoéi

Moderatores Societatis IESV

In Sinensi V. Prouinciâ

耶 Iĕ 穌 sū 會 hoéi

È IESV Societate

郭 quŏ 納 nă 爵 çiŏ Ignatius à Costa Lusitanus	何 hô 大 tá 化 hoá Antonius de Gouuea Lusitanus	洪 hûm 度 tú 貞 chīm Humbertus Augeri Gallus	張 chām 瑪 mà 諾 nŏ Emmanuel Georgius Lusitanus
劉 lieû 迪 tiĕ 我 ngò Iacobus le Faure Gallus	聶 niĕ 伯 pĕ 多 tō Petrus Caneuari Genuensis	聶 niĕ 仲 chúm 遷 çiēn Adrianus Grelon Gallus	栢 pĕ 應 ym 理 lì Philippus Couplet Flandrobelga
利 lí 瑪 mà 弟 tí Matthias à Maya Lusitanus	潘 p'uōn 國 quĕ 光 quām Franciscus Brancato Siculus	穆 mŏ 迪 tiĕ 我 ngò Iacobus Motel Gallus	魯 lù 日 gĕ 滿 muòn Franciscus Rougemont Flandrobelga
成 chîm 際 çí 理 lì Felicianus Pacheco Lusitanus	李 lì 方 fām 西 sī Io. Franciscus de Ferrarÿs Pedemontanus	畢 piĕ 嘉 kiā Io. Dominicus Gabiani Pedemontanus	恩 ngēn 理 lì 格 kĕ Christianus Herdtrich Austriacus

Suo singuli tempore

准 chùn

Approbarunt.

鑒 kién 訂 tím

Recognoverunt

FACVLTAS
R. P. Viceprovincialis .

Ego infrascriptus Societatis IESV in Sinis Præpositus Viceprovincialis potestate mihi factâ ab A.R.P.N. Ioanne Paulo Oliua Præp: Generali, do facultatem P. Prospero Intorcetta ejusdem Societatis, vt typis excudendam curet Sinarum Scientiam Politico-moralem: quod opus primùm à P. Ignatio à Costa, deinde à P. Iacobo le Favre, demum à P. Matthia à Maya prædecessorib, meis approbatum, & à duodecim alijs Patrib, Soc.^tis nostræ in Sinis recognitum, & publicâ luce dignum judicatum fuit . In quorum fidem has manu meâ signatas, & sigillo officij mei munitas dedi . In vrbe Quàm cheū metropoli Sinensis pvinciæ Quàm tum die 31. mensis Iulij . Anni 1667.

Felicianus Pacheco .

3

FACVLTAS
R. P. Viceprovincialis.

Ego infrascriptus Societatis IESV in Sinis Praepositus Viceprovincialis potestate mihi factâ ab A. R. P. N. Ioanne Paulo Oliua Praep. Generali, do facultatem P. Prospero Intorcetta ejusdem Societatis, vt typis excvdendam curet Sinarvm Scientiam Politico-moralem: quod opus primvm à P. Ignatio à Costa, deinde à P. Iacobo le Favre, demvm à P. Matthia à Maya praedecessorib. meis approbatvm, & à dvodecim alÿs Patrib. Soc.tis nostrae in Sinis recognitvm, & pvblicâ lvce dignvm jvdicatvm fvit. In qvorum fidem has manu meâ signatas, & sigillo officÿ mei mvnitas dedi. In vrbe Qvàm cheū metropoli Sinensis pvinciae Qvàm tvm die 31. mensis Iulÿ. Anni 1667.

Felicianus Pacheco.

[illegible]ETAS

[illegible] Viceprovincialis.

[illegible] subscriptus Societatis IESV in [illegible]nis Praepositus Viceprovincialis pote-state mihi factâ ab A.R.P.N. Ioanne Paulo Oliua Praep. Generali, do facul-tatem P. Prospero Intorcetta ejusdem Soci-etatis, vt typis excudendam curet Sini-[illegible] [illegible] Politico-moralem [illegible] opus primvm à P. Ignatio à Costa, dein-de à P. Iacobo le Favre, demum à P.N. Martha [illegible] à Laya praedecessoribus meis approbatvm, & [illegible] [illegible] Soc.is nostrae in Si[illegible] [illegible] recognitum & publica luce dignum [illegible] [illegible] fuit. In quorum fidem has lit[illegible] manu mea signatas, & sigillo officii mu[illegible] nitas dedi in urbe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] die [illegible] [illegible] Anni 1667.

AD LECTOREM

Non iniucũdum tibi fuerit, Amice lector, si causas atque argumentum breuis opusculi, laconicâ breuitate olim descripti à Principe Philosophiæ sinensis Confucio, breuibus hîc præcognoscas. Scias itaque uelim, mihi è sinis Romam proficiscenti, res sinicæ Missionis acturo, placuisse quidem Goæ potius, quæ foecunda Mater, et prima ueluti radix Orientalium missionum iure censeri potest, quam alibi terrarum, editionem hanc, in Sinis iam antea cæptam, prosequi atque perficere; ut scilicet publico Missionis bono pro. pius ac citius cõsuleretur; et opus ipsum orientale, orienti extremo proficuum, sub auspiciis APOSTOLI ORIENTIS successu prospero oriretur: quæ et fuerunt sociorum uota, quando ijs, degentibus in exilio quantoniensi propter Christum, postremum non sine lachrymis vale dixi. De opusculi utilitate, siue animarum lucro, atque incremento authoritatis, quod ex notitia opusculi huius ac reliquorum Confucij, accedit præconi euangelico, uineam Christi sinensem, Couchinchinensem, ac Tunkinensem excolenti, non ipse hîc loquar (Iapones, aliæque nationes sinarum imperio uicinæ, semper sapientiæ primas sinicæ genti detulerunt) eam tamen utilitatem magnam esse necesse est fateantur europæorum hominum quotquot, præter idioma gentis, literas quoque atque Priscorum libros accurate didicerunt; et quotquot sententias, quibus referti sunt libri, placita, instituta, maximeque peruetusta monumenta, in proprios nunc usus conuertunt; sic ut sibi adytum aperiant amplissimum ad afferendam literatæ genti VERI SVMMIQVE NVMINIS notitiam: ut non loquar deprimis Sinicæ Missionis Patribus, quorum directione atque industriâ in more fuit positum, uel ab ipsis Missionis exordijs, ut quicunque in ea Christi Præcones uersarentur, Confucij libris accuratè peruoluendis darent operam: nisi prædecessores nostri magnam inde utilitatem oriri posse usu ipso didicissent, ecquis iudicabit, eos et sibi, et posteris, sine ullo animarum lucro, tantum onus imponere uoluisse? Hæc itaque omnia (præter ea quæ in EXPLANATIONE SCIENTIAE SINARVM POLITICO-MORALIS paulo fusiús declarantur) me impulerunt ad hoc opusculum Goæ prosequendum, perficiendumque.

Opusculi ueró titulus et argumentum est, CHVM YVM, MEDII scilicet, seu AVREAE MEDIOCRITATIS CONSTANTIA. çu su, Confucij nepos ex filio, hunc librum vulgauit, et quædam de suo addidit; sed et desiderantur multa; sic ut fragmentorum ueriús quàm libri speciem habeat: ob hanc causam, et quia doctrinæ quæ traditur sublimitas, quandoque ipsius naturæ limites uidetur excedere, hunc librum sinenses magistri tanquam subobscurum, captúque difficilem, cúm numero secundus sit, postremo tamen loco in scholis exponunt: est interim præconi euangelico (uti suprà dicebam) sane utilis, quatenus et morum egregius magister est, et natu-

rali

rali lumini uitiorum tenebris offuso, ceu auroræ beneficio, eam ueritatis lucem subministrat, quæ Soli euangelico præluceat, uiamque pandat.

Vt autem hic europæo lectori, antiquitatis non minús, quàm ueritatis amanti, quidpiam præberem condimenti, quo posset laconicæ lectionis nauseam sibi adimere, aut saltem temperare, Confucij uitam, ex præcipuis sinarum monumentis erutam, ad finē huius opusculi addendam esse censui: non eo quidem consilio, quód cum Seneca uel Plutarcho sinensem hūc Philosophum conferri uelim, sed ut in Europa nostra tanto uiro nobilitatis tam antiquæ, Europæorum æqua æstimatio suum illud dumtaxat, quod meretur, pretium daret. Rogo tamen te, lector beneuole, ut, si forte quis uelit de Confucij doctrina tecum disserere, uel eum cum Europæis Philosophis comparare, tuam non priús sententiam feras, quàm alibi accurate perlegas, cúm huius opusculi, túm reliquorum Confucij, explanationem: ex qua profectó plurimum tibi lucis accedet ad ferendum sine erroris periculo iudicium.

Demum ad opusculi praxim, et ordinem quod spectat, hæc sunt notanda: 1. sinica uerba, seu literas, quæ in altera eiusdem paginæ columnâ cum suis numeris appositæ sunt, Philosophi textum esse, atque ordine sinico, a superiori scilicet deorsúm descendendo, et a læua ad dexteram, legi oportere: quibus ex aduerso in altera columnâ sub ijsdem numeris latina uerba respondent. 2. sinicos characteres, quibus nullus est numerus superadditus, esse particulas quasdam, quæ uel ornatus gratiâ apponi solent, uel uim habent interrogationis, præpositionis, admirationis, et c. 3. siqua hic accentuum, uel pronuntiationis diuersitas occurrat, meminerit Sinicæ Missionis tyro eam non mihi, sed Interpretum directioni; europæarum quoque literarum dissimilitudinem non inconstantiæ, sed penuriæ minutiorum characterum attribuere: ob hanc enim penuriam factum est, ut in dimidio opusculi posteriore, goanis typis dato, (dimidium alterū sinicis typis excusum est) intra parenteses clauderentur quæ claritatis gratiâ textui interposita fuerunt, quæque aliàs minutiori charactere imprimi debuissent. 4. Notæ appositæ in margine sunt. f. p. §. Prima denotat folium textus sinici, iuxta ordinem impressionis Nân-kim editæ, Authore Chu-Hi, qui liber uulgó dicitur Su-Xu-çie-chū. Secunda indicat paginam, seu potiús eiusdem paginæ faciem unam (apud sinas folij unius ambæ facies unico signantur numero) Tertia ostendit paragraphum, siue lineam illam, quæ in ipso Philosophi textu aliquali spatio distat ab altera. Hæc sunt quæ obiter indicanda uolui, omissis quæ de accentibus, et modo pronunciandi sinico alibi explicantur: neque enim est animus minutijs singulis hic persequendis insistere. Fruere, et uale.

Omnium Seruus
Prosper Intorcetta.

SCIENTIÆ SINICÆ

LIBER

SECUNDUS

Chūm	中	Medium
Yûm	庸	Constanter tenendum

VERSIO LITERALIS

SCIENTIAE SINICAE

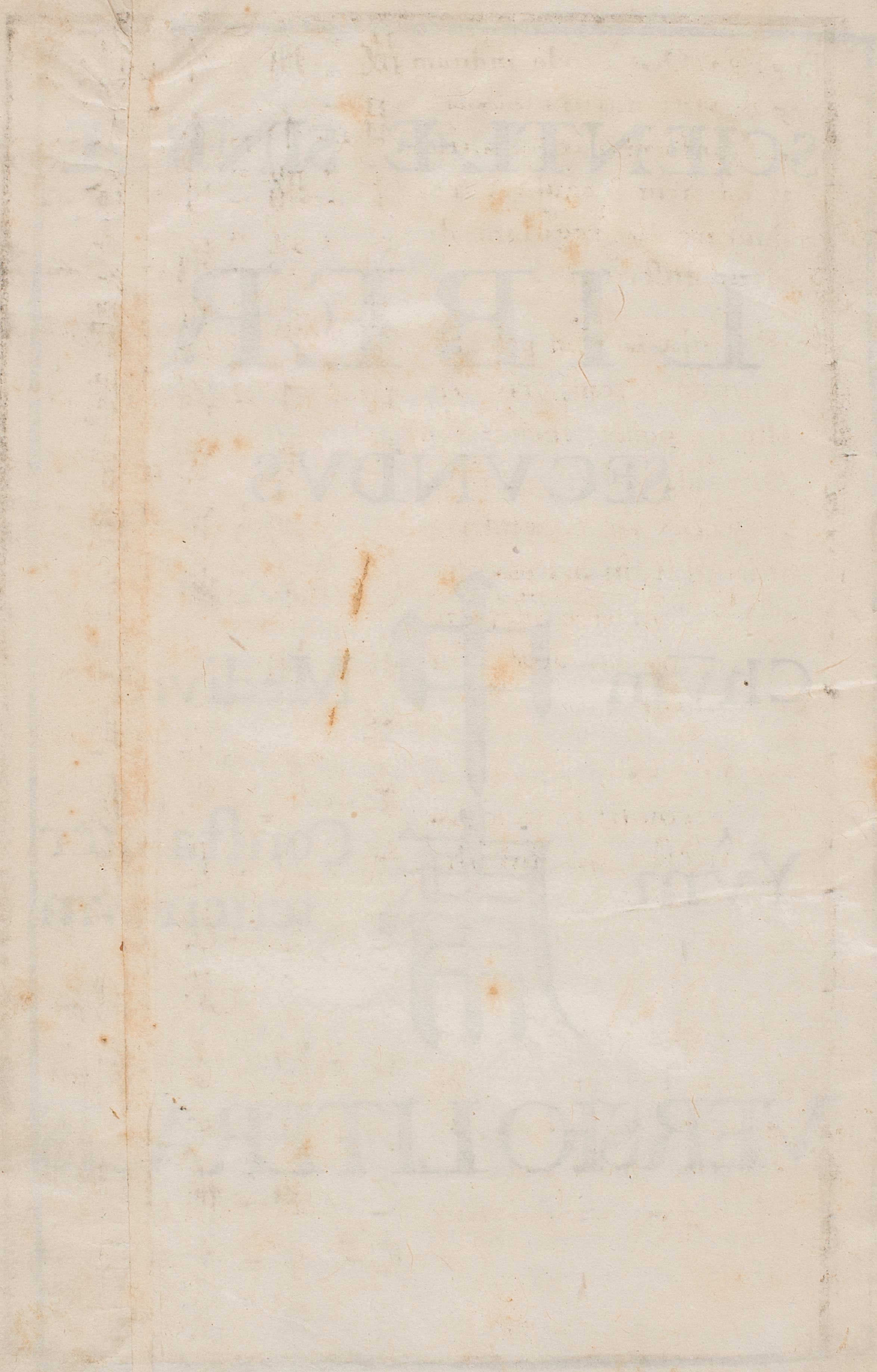
LIBER

SECUNDUS

Chūm 中 Medium

Yûm 庸 Constanter tenendum

VERSIO LITERALIS

F.1.p.2.§.1. Quod à[1] cœlo[2] inditum est[3] dicitur natura[4] rationalis: quod conformatur[5] huic naturæ[6], dicitur[7] regula[8]: restaurare[9] hanc regulam[10] dicitur[11] institutio[12].

§.2. Regula[13] hæc non[14] potest[15] momento[16] temporis[17] abesse[18]: si posset[19] abesse[20]; non[21] esset[22] regula. Hac[23] de causa[24] perfectus[25] vir[26] attendit[27] et invigilat[28] in[29] his[30] etiam quæ[31] non[32] videntur[33]: timet[34] ac pavet[35] in[36] his[37] etiam quæ[38] non[39] audiuntur[40].

f.2.p.1.§.1. Non[41] apparent[42], quia recondita[43]: non[44] sunt manifesta[45], quia subtilia[46]. Ideò[47] perfectus[48] vir[49] invigilat[50] sui[51] secreto[52].

§.2. Gaudium[53], ira[54], tristitia[55], hilaritas[56], priusquam[57] pullulent[58], dicuntur[59] medium[60] seu natura indifferens: ubi pullularint[61],

f.1. p.2. §.1.

天[1] tiēn 命[2] mím 之[3] chī 謂[3] guéi 性[4] sím。率[5] sŏ 性[6] sím 之 chī 謂[7] guéi 道[8] táo。脩[9] siēu 道[10] táo 之 chī 謂[11] guéi 教[12] kiáo。

§.2.

道[13] táo 也 yè 者 chè。不[14] pŭ 可[15] cò 須[16] siū 臾[17] yû 離[18] lî 也 yè。可[19] cò 離[20] lî 非[21] fī 道[22] táo 也 yè。是[23] xí 故[24] cú 君[25] kiūn 子[26] çù 戒[27] kiái 慎[28] xín 乎[29] hû 其[30] kî 所[31] sò 不[32] pŭ 睹[33] tù。恐[34] kùm 懼[35] kiú 乎[36] hû 其[37] kî 所[38] sò 不[39] pŭ 聞[40] vên。

f.2. p.1. §.1.

莫[41] mŏ 見[42] hién 乎 hû 隱[43] yn 莫[44] mŏ 顯[45] hièn 乎 hû 微[46] vî。故[47] cú 君[48] kiūn 子[49] çù 慎[50] xín 其[51] kî 獨[52] tŏ 也 yè。

§.2.

喜[53] hì 怒[54] nú 哀[55] ngai 樂[56] lŏ 之 chī 未[57] ví 發[58] fă 謂[59] guéi 之 chī 中[60] chūm。發[61] fă

E.a.p.2.§.1. Quod à cœlo inditum est dicitur natura rationalis: quod conformatur huic naturæ, dicitur regula: restaurare hanc regulam dicitur institutio.

§.2. Regula hæc non potest momento temporis abesse: si posset abesse; non esset regula. Hac de causa perfectus vir attendit et invigilat in his etiam quæ non videntur: timet ac pavet in his etiam quæ non audiuntur.

E.2.p.1.§.1. Non apparent, quia recondita: non sunt manifesta, quia subtilia. Ideò perfectus vir invigilat sui secreto.

§.2. Gaudium, ira, tristitia, hilaritas, priusquam pullulent, dicuntur medium seu natura indifferens: ubi pullularint,

(f.1. p.2. §.1.) 天命之謂性率性之謂道脩道之謂教道也者不可須臾離也可離非道也是故君子戒慎乎其所不睹恐懼乎其所不聞

(f.2. p.1. §.1.) 莫見乎隱莫顯乎微故君子慎其獨也

(§.2.) 喜怒哀樂之未發謂之中發

& omnia attigerint re-
ram mensuram; dicun-
tur concordia. medium
est orbis magnum fun-
damentum: concordia
est orbis universalis
regula.

p.2. Perfectis medio, et con-
cordia; caeli ac terrae sta-
tus quietus, et omnium
rerum propagatio exi-
stit.

f.3.p.2.§.1. Confucius ait:
perfectus vir tenet me-
dium: improbus prae-
varicatur medium.

§.2. Vir perfectus habet
medium, et quia perfe-
ctus est, ideo semper
tenet medium. Im-
probus etiam habet medi-
um quod teneat; sed quia im-
probus, ideo non vere-
tur illud praevaricari.

而皆中節謂之和中也者天下之大本也和也者天下之達道也

致中和天地位焉萬物育焉

仲尼曰君子中庸小人反中庸

君子之中庸也君子而時中小人之中庸也小人而無忌憚也

& omnia attigerint rectam mensuram; dicuntur concordia. medium est orbis magnum fundamentum: concordia est orbis vniuersalis regula.

p.2. Perfectis medio, et concordia; cœli ac terræ status quietus, et omnium rerum propagatio existit.

f.3.p.2.§.1. Confucius ait: perfectus vir tenet medium: improbus præuaricatur medium.

§.2. Vir perfectus habet medium, et quia perfectus est, ideò semper tenet medium. Improbus etiam habet medium quod teneat; sed quia improbus, ideò non veretur illud præuaricari.

而 lh 皆 Kiai 中 chum 節 çiĕ 謂 guéi 之 chī 和 hô。中 chūm 也 yè 者 chè 天 tiēn 下 hiá 之 chī 大 tá 本 puèn 也 yè。和 hô 也 yè 者 chè 天 tiēn 下 hiá 之 chī 達 tă 道 táo 也 yè。

(p. 2.) 致 chí 中 chūm 和 hô。天 tiēn 地 tí 位 guéi 焉 yēn 萬 vān 物 vĕ 育 yŏ 焉 yēn。

(f. 3. p. 2. §. 1.) 仲 chúm 尼 nhî 曰 yuĕ。君 Kiūn 子 çù 中 chūm 庸 yūm。小 siào 人 gîn 反 fàn 中 chūm 庸 yûm。

(§. 2.) 君 Kiūn 子 çù 之 chī 中 chūm 庸 yûm 也 yè。君 Kiūn 子 çù 而 lh 時 xî 中 chūm。小 siào 人 gîn 之 chī 中 chūm 庸 yûm 也 yè。小 siào 人 gîn 而 lh 無 vû 忌 kí 憚 tán 也 yè。

(f. 4. p. 1. §. 1.)

18

f. 4. p. 1. §. 1. Confucius[1] ait:[2] medium[3] o quam[4] illud[5] sublime![6] quòd è vulgo[7] pauci[8] illud teneant,[9] iam diu est.[10]

§. 2. Confucius[11] ait:[12] cur via[13] hæc non[14] frequentetur,[15] ego[16] noui;[17] quia scilicet prudentes[18] transgrediuntur;[19] rudes[20] non[21] pertingunt.[22] Cur item via[23] hæc non[24] sit perspecta,[25] ego[26] noui,[27] quia scilicet sapientes[28] excedunt;[29] inertes[30] non[31] attingunt.[32][33]

p. 2. §. 1. Hominum[34] nullus[35] non[36] bibit[37] et comedit:[38] at pauci[39] valent[40] dignoscere[41] sapores.[42]

§. 2. Confucius[43] ait.[44] viam[45] hanc[46] non[47] frequentari,[48] proh![49] quàm dolendum!

子曰。中庸其至矣乎。民鮮能久矣。

çù[1] yuĕ[2] chūm[3] yûm[4] kî[5] chí[6] ỳ hû mîn[7] siēn[8] nêm[9] kieù[10] ỳ

§. 2.

子曰。道之不行也。我知之矣。知者過之。愚者不及也。道之不明也。我知之矣。賢者過之。不肖者不及也。

çù[11] yuĕ[12] táo[13] chī pŭ[14] hîm[15] yè ngò[16] chī[17] chī ỳ chí[18] chè quó[19] chī yû[20] chè pŭ[21] kiĕ[22] yè táo[23] chī pŭ[24] mîm[25] yè ngò[26] chī[27] chī ỳ hiên[28] chè quó[29] chī pŭ[30] siáo[31] chè pŭ[32] kiĕ[33] yè

p. 2. §. 1.

人莫不飲食也。鮮能知味也。

gîn[34] mŏ[35] pŭ[36] yn̄[37] xĕ[38] yè siēn[39] nêm[40] chī[41] vi[42] yè

§. 3.

子曰。道其不行矣夫。

çù[43] yuĕ[44] táo[45] kî[46] pŭ[47] hîm[48] ỳ fû[49]

中庸

子曰中庸其至矣乎民鮮能久矣

§.2. 子曰道之不行也我知之矣知者過之愚者不及也道之不明也我知之矣賢者過之不肖者不及也

p.2. §.1. 人莫不飲食也鮮能知味也

§.2. 子曰道其不行矣夫

f.4.p.1.§.1. Confucius ait: medium o quam illud sublime! quod e vulgo pauci illud teneant, iam diu est.

§.2. Confucius ait: cur via haec non frequentetur, ego novi; quia scilicet prudentes transgrediuntur; rudes non pertingunt. Cur item via haec non sit perspecta, ego novi, quia scilicet sapientes excedunt; inertes non attingunt.

p.2. §.1. Hominum nullus non bibit et comedit: at pauci valent dignoscere sapores.

§.2. Confucius ait: viam hanc non frequentari, proh! quam dolendum!

§2. Confucius ait: Xun Imperator, illius quam magna prudentia! Xun solebat consulere nos, & solebat examinare quæcunque etiam vulgaria suorum responsa, dissimulando mala, & deprædicando bona: arripiensque illorum responsorum duo extrema, utebatur eorum medio ad populum regendum. Atque hæc illa fuere, propter quæ factus est Xun, talis fuisset ac tantus Imperator.

§3 p.1. Confucius ait: hominum quivis dicit; ego prudens sum; sed ut impellitur, mox inerat in mille retia et laqueos, incidit in foveæ medium, & nequaquam scit effugere. hominum quilibet item dicit: ego prudens sum: seligit medium; sed non valet per spatium unius mensis servare.

子曰舜其大知也與舜好問而好察邇言隱惡而揚善執其兩端用其中於民其斯以為舜乎

子曰人皆曰予知驅而納諸罟擭陷阱之中而莫之知辟也

人皆曰予知擇乎中庸而不能期月守也

§.3. Confucius ait: Xun Imperatoris, illius quàm magna prudentia! Xun solebat consulere suos, & solebat examinare quæcunque etiam vulgaria suorum responsa, dissimulando mala, & deprædicando bona: arripiensque illorum responsorum duo extrema, vtebatur eorũ medio ad populum regendum. Atque hæc illa fuêre, propter quæ factus est Xun, talis scilicet ac tantus Imperator.

f.5. p.1. Confucius ait: hominum quiuis dicit; ego prudens sum; sed vt impellitur, mox intrat in mille retia et laqueos, incidit in foueæ medium, & nequaquam scit effugere. hominum quilibet item dicit: ego prudens sum: seligit medium; sed non valet per spatium unius mensis seruare-

子曰。舜其大知也與。舜好問而好察邇言。隱惡而揚

cù yuĕ xún kî tá chí yè yû xún háo vén lh háo chă lh yên yn ngŏ lh yâm

善。執其兩端用其中於民。其斯以爲舜乎。

xén chĕ kî leàm tuon yúm kî chūm yû mîn kî sū ỳ guêi xún hû

f. 5 p. 1.

子曰。

cù yuĕ

人皆曰予知。驅而納諸罟擭陷阱之中。而莫之知辟

gîn kiai yuĕ yû chí kiū lh nă chu cù hoá hién çim chī chūm lh mŏ chī chī pí

也。人皆曰予知。擇乎中庸而不能期月守也。

yè gîn kiai yuĕ yû chí çĕ hû chūm yûm lh pŭ nêm kī yuĕ xèu yè

p. 2. §. 1.

p.2. §.1. Confucius ait: Hoêi discipulus, ille planè erat vir. seligebat medium: et assecutus unam aliquam virtutem, illicò arctè eam stringebat, fouebat in pectore, & nunquam dimittebat.

§.2. Confucius ait: Orbis regna possunt pacificè regi: dignitates et census possunt recusari: nudi enses possunt calcari: at medium non potest tam facilè teneri.

f. 6. p. 1. §. 1. Discipulus çù lu quæsiuit de fortitudine.

§.2. Confucius ait: de Australisne regionis fortitudine, vel de Borealis regionis fortitudine; an de vestra fortitudine quæris?

§3. Esse largum, lenemque in

子曰回之爲人也擇乎中庸得一善則拳拳服膺而弗失之矣。

§. 2.

子曰天下國家可均也爵祿可辭也白刃可蹈也中庸不可能也。

f. 6. p. 1. §. 1.

子路問强。

§. 2.

子曰南方之强與北方之强與抑而强與。

§. 3.

寛柔以

p.2. §.1. Confucius ait: Hoei discipulus, ille planè erat vir. seligebat medium: et assecutus unam aliquam virtutem, illicò arctè eam stringebat, fovebat in pectore, & nunquam dimittebat.

§.2. Confucius ait: Orbis regna possunt pacificè regi: dignitates et census possunt recusari: nudi enses possunt calcari: at medium non potest tam facilè teneri.

f.6.p.1.§.1. Discipulus cù lu quæsivit de fortitudine.

§.2. Confucius ait: de Australis ne regionis fortitudine, vel de Borealis regionis fortitudine; an de vestra fortitudine quæris?

§.3. Esse largum, lenemque in

子曰回之為人也擇乎中庸得一善則拳拳服膺而弗失之矣

子曰天下國家可均也爵祿可辭也白刃可蹈也中庸不可能也

子路問強

子曰南方之強與北方之強與抑而強與

寬柔以

教不報無道南方之強也君子居之

§.4. 衽金革死而不厭北方之強也而強者居之

p.2. §.1. 故君子和而不流強哉矯中立而不倚強哉矯國有道不變塞焉強哉矯國無道至死不變強哉矯

§.2. 子曰素隱行

alienorum institutione; nec immoderatius poenas exigere a refractariis: Australium regionum fortitudo est; et in hac perfecti viri immorantur.

§.4. Cubare lanceas super, et loricas: mori, & non pertimescere: Borealium regionum fortitudo est, & in hac fortes immorantur.

p.2. §.1. Itaque virum perfectum accommodare se aliis, & non diffluere; haec fortitudo proh quanta! in medio aliorum, ipsum unum rectum stare, & nusquam inclinare; haec fortitudo proh quanta! si in regno vigeant virtus ac leges, non mutari, nec intumescere; haec fortitudo proh quanta! si in regno iaceant virtus ac leges, etiam redactum ad mortem, non mutari, haec fortitudo proh quanta!

§.2. Confucius ait: sectari recondita et patrare

aliorum [1]institutione; [2]nec *immoderatiùs* [3]pœnas exigere à [4]refractarijs; [5]Australium [6]regionum [7]fortitudo [8]*est*; *et in hâc* [9]perfecti [10]viri [11]immorantur.

§.4. [12]Cubare [13]lanceas *super, et* [14]loricas: [15]mori, [16]& [17]non pertimescere: [18]Borealium [19]regionum [20]fortitudo [21]*est*, [22]& in *hâc* [23]fortes [24]immorantur.

p.2.§.1. [25]Itaque [26]virum perfectū [27]accommodare se [28]*alijs*, [29]& [30]non [31]diffluere; *hæc* [32]fortitudo [33]proh [34]quanta! [35]in medio *aliorum, ipsum unum* rectum [36]stare, [37]& [38]nusquam [39]inclinare; *hæc* [40]fortitudo [41]proh [42]quanta! *si in* [43]regno [44]vigeant [45]virtus *ac leges*, [46]non [47]mutari, *nec* [48]intumescere; *hæc* [49]fortitudo [50]proh [51]quanta! *si in* [52]regno [53]iaceant [54]virtus *ac leges, etiam* [55]redactum [56]ad mortem, [57]non [58]mutari; *hæc* [59]fortitudo [60]proh [61]quanta!

§.2. [62]Confucius [63]ait: [64]sectari [65]recondita [66]et patrare

教[1]kiáo 不[2]pŭ 報[3]páo 無[4]vû 道[5]táo 南[6]nân 方[7]fām 之chī 强[8]kiâm 也yè 君[9]kiūn 子[10]çù 居[11]kiū 之chī。

§.4. 衽[12]gín 金[13]kīn 革[14]kĕ 死[15]sù 而[16]ûlh 不[17]pŭ 厭[18]yén 北[19]pĕ 方[20]fām 之chī 强[21]kiâm 也yè 而[22]ûlh 强[23]kiâm 者chè 居[24]kiū 之chī。

p.2. §.1. 故[25]cú 君[26]kiūn 子[27]çù 和[28]hô 而[29]ûlh 不[30]pŭ 流[31]lieû。强[32]kiâm 哉[33]çāi 矯[34]kiào。中[35]chūm 立[36]liĕ 而[37]ûlh 不[38]pŭ 倚[39]ỳ。强[40]kiâm 哉[41]çāi 矯[42]kiào。國[43]quĕ 有[44]yeù 道[45]táo。不[46]pŭ 變[47]pién 塞[48]sĕ 焉yên。强[49]kiâm 哉[50]çāi 矯[51]kiào。國[52]quĕ 無[53]vû 道[54]táo。至[55]chí 死[56]sù 不[57]pŭ 變[58]pién。强[59]kiâm 哉[60]çāi 矯[61]kiào。

§.2. 子[62]çù 曰[63]yuĕ。素[64]sú 隱[65]yn 行[66]hîm

miranda, *ut* posteris sæculis sint qui deprædicent, id ego non fecero.

f.7. p.1. §.1. Perfectus vir aggreditur viam, & progreditur. *progredi ad* medium viæ, & deficere; ego non possem *sic* sistere

§.2. Perfectus vir conformat *se* cum medio. fugere sæculum; non videri, *nec* cognosci; & *id* non sentire, solus sanctus potest.

p.2. §.1. Perfectorum regula ampla *est*, & subtilis.

§.2. Viri fæminæque rudes, possunt *tamen* accedere *ad* notitiam; *at* peruenire ad huius apicem. quamuis *sit* sanctus, equidem habebit quod non sciat.

怪。後世有述焉。吾弗爲之矣。

f.7. p.1. §.1.

君子遵道而行。半塗而廢。吾弗能已矣。

§.2.

君子依乎中庸。遯世不見知而不悔。唯聖者能之。

p.2. §.1.

君子之道費而隱。

§.2.

夫婦之愚。可以與知焉。及其至也。雖聖人亦有所不知

quái heú xí yeù xö yên ngû fĕ guêi chī ỳ. Kiūn çù çūn táo lĥ hîm puón tû lĥ fí ngû fĕ nêm ỳ ỳ. Kiūn çù ȳ hû chūm yûm tún xí pú kién chī lĥ pú hoèi guêi xím chè nêm chī. Kiūn çù chī táo fí lĥ yn. fū fú chī yû cò ỳ yú chī yên kiĕ kî chí yè sūi xím gîn yĕ yeù sò pú chī

怪後世有述焉吾弗為之矣君子遵道而行半塗而廢吾弗能已矣君子依乎中庸遯世不見知而不悔唯聖者能之君子之道費而隱夫婦之愚可以與知焉及其至也雖聖人亦有所不知焉

miranda, ut posteris saeculis sint qui depraedicent, id ego non facero.

f.7.p.1.§.1. Perfectus vir aggreditur viam, & progreditur. progredi ad medium viae, & deficere: ego non possem sic sistere

§.2. Perfectus vir conformat se cum medio. fugere saeculum; non videri, nec cognosci; & id non sentire, solus sanctus potest.

p.2.§.1. Perfectorum regula ampla est, & subtilis.

§.2. Viri faeminaeque rudes, possunt tamen accedere ad notitiam; at pervenire ad hujus apicem. quamvis sit sanctus, equidem habebit quod non sciat.

焉夫婦之不肖可以能行焉及其至也雖聖人亦有所不能焉天地之大也人猶有所憾故君子語大天下莫能載焉語小天下莫能破焉

§. 2.

詩云鳶飛戾天魚躍于淵言其上下察也

f. 8. p. 1. §. 1.

君子之道造端乎

Viri foeminaeque inutiles, fieri potest, ut queant iuxta regulam operari: at pervenire ad huius apicem, quamuis sit sanctus, equidem habebit quod non possit. Caelum et terra cum magna sint; homines adhuc habent, quod de iis conquerantur. Igitur si de perfecti viri agamus magnitudine; Orbis vniuersus non potest eam capere actu-stentare: si agamus de subtilitate; Orbis totus non potest eam perrumpere.

f. 8. p. 1. §. 1. Oda ait: yuen avis volando penetrat caelos: piscis immergitur in pelagus: id est (inquit Çu Su) illa virtus in summis, et imis manifestatur.

§2. Perfecti viri regula ducit initium ab

Viri[1] fœminæque[2] inutiles,[3][4] fieri[5] potest,[6] ut queant[7] iuxta regulam[8] operari:[9] at peruenire[10] ad huius apicem,[11] quamuis[12] sit sanctus,[13] equidem[14][15] habebit[16] quod[17] non[18] possit[19]. Cœlum[20] et terra[21] cùm magna[22] sint; homines[23] adhuc[24] habent,[25] quod[26] de his conquerantur.[27] Igitur[28] si de perfecti[29] viri[30] agamus[31] magnitudine;[32] Orbis[33] vniuersus[34] non[35] potest[36] eam capere ac sustentare:[37] si agamus[38] de subtilitate;[39] Orbis[40] totus[41] non[42] potest[43] eam perrumpere.[44]

f. 8. p. 1. §. 1. Oda[45] ait:[46] yuên[47] auis[48] uolando penetrat[49] cœlos:[50] piscis[51] immergitur[52] in[53] pelagus:[54] id est[55] (inquit çù sū) illa[56] virtus in summis,[57] et imis[58] manifestatur.[59]

§. 2. Perfecti[60] viri[61] regula[62] ducit[63] initium[64] ab[65]

焉。(yên) 夫(1 fū) 婦(2 fú) 之(chī) 不(3 pǔ) 肖(4 siáo) 可(5 cò) 以(6 ỳ) 能(7 nêm) 行(8 hîm) 焉。(yên) 及(9 kiě) 其(10 kí) 至(11 chí) 也。(yè) 雖(12 suī) 聖(13 xím) 人(14 gîn) 亦(15 yè) 有(16 yèu)

所(17 sò) 不(18 pǔ) 能(19 nêm) 焉。(yên) 天(20 tiēn) 地(21 tí) 之(chī) 大(22 tá) 也。(yè) 人(23 gîn) 猶(24 yeû) 有(25 yèu) 所(26 sò) 憾。(27 hán) 故(28 cú) 君(29 kiūn) 子(30 çù) 語(31 yú) 大。(32 tá) 天(33 tiēn)

下(34 hiá) 莫(35 mǒ) 能(36 nêm) 載(37 çái) 焉。(yên) 語(38 yú) 小。(39 siaò) 天(40 tiēn) 下(41 hiá) 莫(42 mǒ) 能(43 nêm) 破(44 pó) 焉。(yên)

(f. 8. p. 1. §. 1.)

詩(45 xī) 云。(46 yûn) 鳶(47 yuên) 飛(48 fī) 戾(49 lí)

天。(50 tiēn) 魚(51 yû) 躍(52 yǒ) 于(53 yû) 淵。(54 yuēn) 言(55 yên) 其(56 kî) 上(57 xàm) 下(58 hiá) 察(59 chǎ) 也。(yè)

(§. 2.)

君(60 kiūn) 子(61 çù) 之(chī) 道。(62 táo) 造(63 çáo) 端(64 tuōn) 乎(65 hû)

homuncionibus et mulierculis; extendensque se ad suum apicem, manifestatur in cœlo et terra.

p.2.§.1. Confucius ait: regula non longè est ab homine: si quam sibi homines fabricent regulam, quæ longè sit ab homine; non potest ea censeri regula.

§.2. Oda ait: cùm quis exscisso uno manubrio, exscindit formatque manubrium aliud: huius exemplar non longè abest. Arripiens manubrium (explicat Confucius.) ut sibi exscindat formetque aliud simile manubriũ, obliquè contuetur, & explorat, et adhuc tamen abest longiùs. Ideò vir perfectus per hominem regit hominem: et si emendetur, tum acquiescit.

f.9.p.1.§.1. Qui omni cum fide ac synceritate ex se metitur alios, discedit à regula non procul. hæc autem est: quæ fieri sibi quis non optat, itidem

夫 fu 婦 fú 及 kiě 其 kî 至 chí 也 yè 察 chā 乎 hû 天 tiēn 地 tí。

p. 2. §. 1.

子 çù 曰 yuě 道 táo 不 pǔ 遠 yuèn 人 gîn 人 gîn 之 chī 為 guêi 道 táo 而 lh 遠 yuen 人 gîn。不 pǔ 可 cǒ 以 ỳ 為 guêi 道 táo。

§. 2.

詩 xī 云 yûn 伐 fǎ 柯 cō 伐 fǎ 柯 cō。其 kǐ 則 çě 不 pǔ 遠 yuèn。執 chě 柯 cō 以 ỳ 伐 fǎ 柯 cō。睨 nhí 而 lh 視 xí 之 chī。猶 yêu 以 ỳ 為 guêi 遠 yuèn。故 cú 君 Kiūn 子 çù 以 ỳ 人 gîn 治 chí 人 gîn。改 cài 而 lh 止 chì。

f. 9. p. 1. §. 1.

忠 chūm 恕 xú 違 guêi 道 táo 不 pǔ 遠 yuèn。施 xī 諸 chū 己 kì 而 lh 不 pǔ 願 yuén 亦 yě

homuncionibus et mulier-
culis; extendensque se ad sū-
um apicem, manifestatur in
caelo et terra.

p.2.§.1. Confucius ait: regula
non longè est ab homine: si
quam sibi homines fabricent
regulam, quae longè sit ab ho-
mine, non potest ea censeri
regula.

Oda ait: cum quis excisso
uno manubrio, excindit for-
masque manubrium aliud: huius
exemplar non longè abest.
Arripiens manubrium (expli-
cat Confucius) ut sibi excindat
formamque aliud simile manubriū
obliquè contuetur, & explo-
rat, et adhuc tamen abest
longius. Ideò vir perfectus
per hominem regit homi-
nem: cui emendetur, tum
acquiescit.

f.9.p.1.§.2. Qui omni cum fide
ac sinceritate ex se metitur alios, discedit à regula
non procul. hoc autem est: quae
fieri sibi quis non o-
ptat, itidem.

夫婦及其至也察乎天地

f.9. p.2. §.1.

子曰道不遠人人之爲道而遠人不可以爲道

§.2.

詩云伐柯伐柯其則不遠執柯以伐柯睨而視之猶以爲遠故君子以人治人改而止

f.9. p.1. §.2.

忠恕違道不遠施諸己而不願亦勿施於人

勿施於人

§.2. 君子之道四丘未能一焉所求乎子

以事父未能也所求乎臣以事君未能也所求乎弟

以事兄未能也所求乎朋友先施之未能也庸德之

行庸言之謹有所不足不敢不勉有餘不敢盡言顧

non faciat erga alios.

§.2. Perfecti viri regulae sunt
quatuor. ego Kieū (legitur
meú) necdum benè seruo vn-
ram: quod enim exigitur a
filiis, vt seruiant parenti-
bus, nondum exactè seruo:
quod exigitur à subditis, vt
seruiant Regi, nondum
perfectè seruo: quod exi-
gitur à fratribus natu mi-
noribus, vt seruiant maio-
ribus; nondum ad amussim
seruo: quod exigitur in-
ter amicos, ut alter alteri
primas deferat; necdū
satis obseruo. Perfectus
vir ordinarias has vir-
tutes exercet, et in quo-
tidianis sermonibus cir-
cumspectus est. Si quid
est, in quo deficiat, non
audet non sibi vim face-
re. n habeat verbo-
rum copiam, non au-
det totam effunde-
re. verba respondent

17

non faciat erga alios.

§.2. Perfecti viri regulæ sunt quatuor. ego Kieu (legitur meù) necdum benè seruo vnicam: quod enim exigitur à filijs, vt seruiant parentibus, nondum exactè seruo: quod exigitur à subditis, vt seruiant Regi, nondum perfectè seruo: quod exigitur à fratribus natu minoribus, vt seruiant maioribus; nondum ad amussim seruo: quod exigitur inter amicos, ut alter alteri primas deferat; necdū satis obseruo. Perfectus vir ordinarias has virtutes exercet, et in quotidianis sermonibus circumspectus est. Si quid est, in quo deficiat, non audet non sibi vim facere. si habeat verborum copiam, non audet totam effundere. verba respondent

勿施於人。

§.2.

君子之道四。丘未能一焉。所求乎子。以事父。未能也。所求乎臣。以事君。未能也。所求乎弟。以事兄。未能也。所求乎朋友。先施之。未能也。庸德之行。庸言之謹。有所不足。不敢不勉。有餘不敢盡。言顧

1 uě 2 xī 3 yū 4 gîn. 5 Kiūn 6 çù chī 7 táo 8 sú 9 meù 10 uí 11 nêm 12 yě yên 13 sò 14 Kiêu 15 hû 16 çù 17 ỳ 18 sú 19 fú 20 uí 21 nêm yè 22 sò 23 Kiêu 24 hû 25 chîn 26 ỳ 27 sú 28 Kiūn 29 uí 30 nêm yè 31 sò 32 Kiêu 33 hû 34 tí 35 ỳ 36 sú 37 hiūm 38 uí 39 nêm yè 40 sò 41 Kiêu 42 hû 43 pûm 44 yeù 45 siēn 46 xī chī 47 uí 48 nêm yè 49 yûm 50 tě chī 51 hîm 52 yûm 53 yên chī 54 Kìn 55 yeù 56 sò 57 pú 58 çó 59 pú 60 càn 61 pú 62 mièn 63 yeù 64 yû 65 pú 66 càn 67 çín 68 yên 69 cú

operibus; opera respondent verbis. Vir perfectus quomodo non sit solidus, ac stabilis hoc modo?

f. 10. p. 1. §. 1. Perfectus vir pro ratione sui status agit; nec cupit quidquam ab hoc alienum.

§. 2. Si existat diues, et honoratus; agit vt diues, et honoratus: si existat pauper et ignobilis; agit vt pauper et ignobilis: si existat alienigena; agit vt alienigena: si versetur inter ærumnas; agit pro ratione status ærumnosi. Perfectus vir nusquam intrat, vbi non sit sua sorte contentus.

§. 3. Constitutus in superiori dignitate, non inclementer tractat inferiores; constitutus in inferiori dignitate, non adulatur superioribus. perficit se

行。行顧言君子胡不慥慥爾。

hîm hîm cú yên kiūn çù hû pú çáo çáo lh

f. 10 p. 1. §. 1.

君子素其位而行。不願乎其外。

kiūn çù sú kî guéi lh hîm pú yuén hû kî uái

§. 2.

素富貴行乎富貴。素貧賤行乎貧賤。素夷狄行乎夷狄。素患難行乎患難。君子無入而不自得焉。

sú fú quéi hîm hû fú quéi sú pîn çién hîm hû pîn çién sú ŷ tiě hîm hû ŷ tiě sú hoán nán hîm hû hoán nán kiūn çù vû gě lh pú çú tě yên

§. 3.

在上位不陵下。在下位不援上。正己

çái xám guéi pú lîm hiá çái hiá guéi pú yuên xám chím kì

行行顧言君子胡不慥慥爾

君子素其位而行不願乎其外

素富貴行乎富貴素貧賤行乎貧賤素夷狄行乎夷狄素患難行乎患難君子無入而不自得焉

在上位不陵下在下位不援上正己

operibus; opera respon-
dent verbis. Vir perfe-
ctus quomodo non sit
solidus, ac stabilis hoc mo-
do?

f. 10. p. 1. §. 1. Perfectus vir pro
ratione sui status agit;
nec cupit quidquam ab hoc
alienum.

§. 2. Si existat dives, et ho-
noratus; agit ut dives,
et honoratus: si existat
pauper et ignobilis; agit
ut pauper et ignobilis: si
existat alienigena; agit
ut alienigena: si verse-
tur inter ærumnas; agit
pro ratione status ærum-
nosi. Perfectus vir
nusquam incrat, ubi non
sit sua sorte contentus.

§. 3. Constitutus in supe-
riori dignitate, non
inclementer tractat
inferiores; constitu-
tus in inferiori digni
tate, non adulatur su-
perioribus; perficit se

& non quærit ærumnarum suarum causam in aliis: adeóque nunquam indignatur. supra non queritur de cœlo; infra non culpat homines.

§.4. Ideò perfectus vir commoratur in plano, ut expectet cœli ordinationem: improbus ambulat vias periculosas, ut quærat gratuita.

p.2. §.1. Confucius ait: sagittarius habet similitudinem cum viro perfecto: si aberrat à depicto scopo; reflectens exquirit erroris causam à suamet persona.

§.2. Perfectorum regula est instar facientis iter longinquum; utique à propinquiori incipit: vel instar subeuntis in altum; utique ab infimo incipit.

§.3. Oda ait: uxor amans concordiæ

而不求於人則無怨上不怨天下不尤人。

§.4. 故君子居易以俟命小人行險以徼幸。

p.2. §.1. 子曰射有似乎君子失諸正鵠反求諸其身。

§.2. 君子之道辟如行遠必自邇辟如登高必自卑。

§.3. 詩曰妻子好合

[1] & non [2] quærit [3] ærumnarum suarum causam [4] in [5] alyis: [6] adeoq; [7] nunquam [8] indignatur. supra [9] non [10] queritur de [11] cœlo; [12] infra [13] non [14] culpat [15] homines [16].

§.4. [17] Ideò [18] perfectus vir [19] commoratur [20] in plano, [21] vt [22] expectet [23] cœli [24] ordinationem: [25] improbus [26] ambulat [27] vias periculosas, [28] vt [29] quærat [30] gratuita [31].

p.2. §.1. [32] Confucius [33] ait: sagittarius [34] habet [35] similitudinem [36] cvm [37] viro [38] perfecto: [39] si aberrat [40] à [41] depicto [42] scopo; [43] reflectens [44] exquirit [45] erroris causam à [46] suamet [47] persona [48].

§.2. [49] Perfectorum [50] regula [51] est [52] instar facientis [53] iter [54] longinquum [55]; vtique [56] à [57] propinquiori [58] incipit: uel instar [59] subeuntis [60] in [61] altum [62]; vtique [63] ab [64] infimo [65] incipit.

§.3. [66] Oda [67] ait: [68] vxor [69] amans [70] concordiæ [71] est

而[1 ȳ]不[2 pŭ]求[3 kieû]於[4 yû]人[5 gîn]。則[6 çĕ]無[7 uû]怨[8 yuén]。上[9 xám]不[10 pŭ]怨[11 yuén]天[12 tiēn]。下[13 hiá]不[14 pŭ]尤[15 yeû]人[16 gîn]。

§.4. 故[17 cú]君[18 kiūn]子[19 çù]居[20 kiū]易[21 ý]以[22 ỳ]俟[23 sú]命[24 mím]。小[25 siào]人[26 gîn]行[27 hîm]險[28 hièn]以[29 ỳ]徼[30 kiāo]幸[31 hím]。

p.2. §.1. 子[32 çù]曰[33 yuĕ]射[34 xé]有[35 yeù]似[36 sú]乎[37 hû]君[38 kiūn]子[39 çù]。失[40 xĕ]諸[41 chū]正[42 chīm]鵠[43 cŏ]。反[44 fàn]求[45 kieû]諸[46 chū]其[47 kî]身[48 xīn]。

§.2. 君[49 kiūn]子[50 çù]之[chī]道[51 táo]辟[52 pí]如[53 jû]行[54 hîm]遠[55 yuèn]必[56 piĕ]自[57 çú]邇[58 lh]。辟[59 pí]如[60 jû]登[61 tēm]高[62 cāo]必[63 piĕ]自[64 çú]卑[65 pī]。

§.3. 詩[66 xī]曰[67 yuĕ]。妻[68 çī]子[69 çù]好[70 háo]合[71 hŏ]。

instar pulsantis cymbala. fratres vbi concordant; concordiæ gaudiu͞ vtique diu perseuerat, et rectè ordinatur tua domestica familia; exhilaratur tua vxor, filij ac nepotes.

§.4. Confucius ait: pater *hoc modo, et* mater; ipsi *ô quàm* læti *et* tranquilli viuent!

f.11. p.1. §.1. Confucius ait: spiritibus inest operatiua virtus; *et* hæc *quidem quàm* præstans *est*.

§.2. *Illos quasi* visu percipis, & tamen non vides. *quasi* auditu percipis, & tamen non audis: intimè sociantur rebus, adeoque *sunt id, quod res* non possunt dimittere.

§.3. Efficiunt, *ut* Orbis homines *sint* puri, *et* mundi, *ac* splendidiorem habitum *induant*, vt offerant sacrificia. O multitudo immensa *Spirituum*! ac si

如鼓瑟琴。兄弟既翕和樂且耽宜爾室家樂爾妻帑。

jû cù sě kîn hiūm tí kí hiě hô lŏ çiè tān ŷ lh xě kiā lŏ lh çī nû

§.4. 子曰父母其順矣乎。

çù yuě fú mù kî xún ỳ hū

§.11. p.1. §.1. 子曰鬼神之為德其盛矣乎。

çù yuě quèi xîn chī guêi tě kî xím ỳ hū

§.2. 視之而弗見聽之而弗聞體物而不可遺。

xí chī lh fě kién tīm chī lh fě uên tì uě lh pŭ cò ŷ

§.3. 使天下之人齊明盛服以承祭祀洋洋乎如

sù tiēn hiá chī gîn chāi mîm xím fŏ ỳ chîm çí sú yâm yâm hū jû

如鼓瑟琴兄弟既翕和樂且耽宜爾室家樂爾妻帑

(§.1.) 子曰父母其順矣乎

(§.2.) 子曰鬼神之為德其盛矣乎

(§.3.) 視之而弗見聽之而弗聞體物而不可遺

(§.4.) 使天下之人齊明盛服以承祭祀洋洋乎如

instar pulsantis cymba-la. fratres ubi concor-dant; concordia gaudiũ utique diu perseverat, et recte ordinatur tua domestica familia; exhilaratur tua uxor, filij ac nepotes.

§.4. Confucius ait: pater hoc modo, ac mater; ipsi o quam læti et tranquilli vivent!

In p.1. §.1. Confucius ait: Spiritibus inest operativa virtus; et hæc quidem quam præstans est.

§.2. Illos quasi visu percipis, & tamen non vides. quasi auditu percipis, & tamen non audis: intime sociantur rebus, adeoque sunt id, quod res non possunt dimittere.

§.3. Efficiunt, ut Orbis homines sint puri, et mundi, ac splendidiorem habitum induant, ut offerant sacrificia. O multitudo immensa spirituum! ac si

assisterent ipsis supernè. acsi assisterent ipsis ad lævam et dexteram.

p.2. §.1. Oda ait: an spiritus adveniant, non potest determinari: magisne vero poterit, si negligenter colantur?

§.2. Huius subtilitatis manifestatio revera non potest occultari: sic est omninò.

f.12. p.1. §.1. Confucius ait: Xun, illius quam magna obedientia! virtute fuit sanctus: dignitate fuit Imperator: opulentia obtinuit quidquid quatuor maria intra est: in maiorum templis sacrificabat: et filios ac nepotes conservavit.

§.2. Ideo magna ipsius virtus haud dubiè obtinuit tantam illam dignitatem: haud dubiè

在其上如在其左右

(p.2. §.1.) 詩曰神之格思不可度思矧可射思

(§.2.) 夫微之顯誠之不可揜如此夫

(f.12. p.1. §.1.) 子曰舜其大孝也與德為聖人尊為天子富有四海之內宗廟饗之子孫保之

(§.2.) 故大德必得其位必

在其上。如在其左右。

(çai[1] kí[2] xam[3] jû[4] çai[5] kí[6] çò[7] yeú[8])

p.2. §.1.

詩曰。神之格思。不可度思。矧可射思。

(xī[9] yuě[10] xîn[11] chī kě[12] sū pú[13] cò[14] tŏ[15] sū xìn[16] cò[17] yě[18] sū)

§.2.

夫微之顯。誠之不可揜。如此夫。

(fû[19] uî[20] chī hièn[21] chîm[22] chī pú[23] cò[24] yèn[25] jû[26] çù[27] fû)

f.12. p.1. §.1.

子曰。舜其大孝也與。德爲聖人。尊爲天子。富有四海之內。宗廟饗之。子孫保之。

(çù[28] yuě[29] xún[30] kî[31] tá[32] hiáo[33] yè yû[34] tě[35] guêi[36] xím[37] gîn[38] çūn[39] guêi[40] tiēn[41] çù[42] fú[43] yeù[44] sú[45] hài chī[46] núi[47] çūm[48] miáo[49] hiàm chī[50] çù[51] sūn[52] paò chī)

§.2.

故大德必得其位。必

(cú[53] tá[54] tě[55] piě[56] tě[57] kî[58] guéi[59] piě[60])

[1] assisterent [2] ipsis [3] supernè. [4] acsi [5] assisterent [6] ipsis [7] ad læuam et [8] dexteram.

p.2. §.1. Oda [9] ait [10]: an spiritus [11] adueniant [12], non [13] potest [14] determinari [15]: magisne [16] uero poterit [17], si negligenter [18] colantur!

§.2. Huius [19] subtilitatis [20] manifestatio [21] reuerà [22] non [23] potest [24] occultari [25]: sic [26] est [27] omninò.

f.12.p.1.§.1. Confucius [28] ait [29]: Xun [30], illius [31] quàm magna [32] obedientia [33]! virtute [34] fuit [35] sanctus [36] [37]: dignitate [38] fuit [39] Imperator [40] [41]: opulentia [42] obtinuit [43] quidquid quatuor [44] maria [45] intra [46] est: in maiorum [47] templis [48] sacrificabat [49]: et filios [50] ac nepotes [51] conseruauit [52].

§.2. Ideò [53] magna [54] ipsius virtus [55] haud dubiè [56] obtinuit [57] tantam illam [58] dignitatem [59]: haud dubiè [60]

obtinuit[1] *tantos* illos[2] cen-[3]sus: haud[4] dubie obtinu[5]it[6] *tantum* illud[7] nomen: haud[8] dubiè obtinuit[9] illam[10] *tam* longæuam[11] ætatem.

§.3. Etenim[12] cœlum[13] *in* pro[14]ductione rerum[15] haud[16] dubiè accommodat[17] se ea[18]rum dispositionibus[19], &[20] dat[21] incrementa: ideo[22]que rectè[23] consita fouet[24], deiecta[25] destruit[26].

§.4. Oda[27] ait[28]: laudandus[29] iubilis[30] perfectus[31] vir[32]: re[33]splendet[34] *eius* præclara[35] virtus[36]: quæ populi[37] *sunt*, tribuit populo[38]: quæ com[39]petunt[39] magistratib9, tri[39]buit[40] magistratibus: reci[41]pit census[42] à[43] cœlo[44]: con[45]seruat *ac* protegit[46] impe[47]rium *et* ab[48] *ipso* cœlo[49] bonis[50] cumulatur.

§.5. Ideò[51] tantæ[52] virtutis[53] vir[53] vtique[54] accipit[55] Imperium[56].

p.2. §.1. Confucius[57] ait[58]: expers[59] mœroris[60], is[61] solus[62] *fuit*

得其祿。必得其名。必得其壽。

tĕ kí lŏ piĕ tĕ kí mîm piĕ tĕ kí xéu

§.3.

故天之生物必因其材而篤焉。故栽者培之。傾者覆之。

cú tiēn chī sēm uĕ piĕ yn kí çâi lh tŏ yēn cú çāi chè pôi chī kīm chè feú chī

§.4.

詩曰。嘉樂君子。憲憲令德。宜民宜人。受祿于天。保佑命之。自天申之。

xī yuĕ kiā lŏ Kiūn çù hién hién lím tĕ ŷ mîn ŷ gîn xéu lŏ yû tiēn pào yéu mím chī çú tiēn xīn chī

§.5.

故大德者必受命。

cú tá tĕ chè piĕ xéu mím

p.2. §.1.

子曰。無憂者其惟

çù yuĕ uû yeū chè kí guêi

得其祿必得其名必得其壽

§.3. 故天之生物必因其材而篤焉故栽者培之傾者覆之

§.4. 詩曰嘉樂君子憲憲令德宜民宜人受祿于天保佑命之自天申之

§.5. 故大德者必受命

p.2. §.1. 子曰無憂者其惟

obtinuit tantos illos cen-
sus: haud dubie obtinu-
it tantum illud nomen:
haud dubie obtinuit illam
tam longævam ætatem.

§.3. Etenim cœlum in pro-
ductione rerum haud du-
bie accommodat se ea-
rum dispositionibus, &
dat incrementa: ideo-
que recte consita fovet,
dejecta destruit.

§.4. Oda ait: laudandus
iubilis perfectus vir: re-
splendet ejus præclara
virtus: quæ populi sunt
tribuit populo: quæ com-
petunt magistratibus, tri-
buit magistratibus: reci-
pit census a cœlo: con-
servat ac protegit impe-
rium et ab ipso cœlo bo-
nis cumulatur.

§.5. Ideò tantæ virtutis vir
utique accipit imperium.

p.2. §.1. Confucius ait: expers
mœroris, is solus fuit

vên vâm Rex: quia vâm Ki fuit ei pater, et quia vu vâm fuit ei filius: quo pater est ortus, filius perrexuit.

§.2. vu vâm Imperator propagauit et tai vâm et vâm Ki auorum, et vên vâm patris stirpem. semel arma induit, & obtinuit Imperium: eius persona nunquam amisit toto orbe illustrem famam, dignitate fuit Imperator: opulentia obtinuit quidquid quatuor maria intra est: in maiorum templis sacrificabat: filios item ac nepotes conseruauit.

f.13.p.1. Vu vâm iam senior suscepit Imperium: deinde Cheu cum (praedicti frater) adimpleuit Vên et Vu (patris ac fratris)

(§.2.)

文王乎以王季為父以武王為子父作之子述之

武王纘大王王季文王之緒壹戎衣而有天下身

不失天下之顯名尊為天子富有四海之內宗廟饗

之子孫保之

(f.13. p.1.)

武王末受命周公成文武

[1] vên [2] vâm *Rex* : [3] quia [4] vâm [5] Ki [6] fuit *ei* [7] pater, *et* [8] quia [9] vù [10] vâm [11] fuit *ei* [12] filius : *quæ* [13] pater *est* [14] orsus, [15] filius [16] pertexuit.

§.2. [17] vù [18] vâm *Imperator* [19] propagauit *et* [20] tai [21] vâm *et* [22] vâm [23] Ki *auorum, et* [24] vên [25] vâm *patris* [26] stirpem. [27] semel [28] arma [29] induit, [30] & [31] obtinuit [32] [33] Imperium: *eius* [34] persona [35] nunquam [36] amisit [37] *toto* [38] orbe [39] illustrem [40] famam. [41] dignitate [42] fuit [43] [44] Imperator : [45] opulentia [46] obtinuit *quidquid* [47] quatuor [48] maria [49] intra *est* : *in* [50] maiorum [51] templis [52] sacrificabat : [53] filios *item ac* [54] nepotes [55] conseruauit.

f.13. p.1. [56] Vù [57] vâm iam [58] senior [59] suscepit [60] Imperium: deinde [61] Cheū [62] cūm (*prædicti frater*) [63] adimpleuit [64] Vên et [65] Vù (*patris ac fratris*)

文王乎。以王季為父。以武王為子。父作之。子述之。

1 uên 2 uâm hû 3 y 4 uâm 5 Kí 6 guêi 7 fú 8 y 9 uù 10 uâm 11 guêi 12 çù 13 fú 14 ço chī 15 çù 16 xǒ chī

§.2. 武王纘大王王季文王之緒。壹戎衣而有天下。身不失天下之顯名。尊為天子。富有四海之內。宗廟饗之。子孫保之。

17 uù 18 uâm 19 çuòn 20 tái 21 uâm 22 uâm 23 Kí 24 uên 25 uâm chī 26 siù 27 yě 28 jûm 29 y 30 lh 31 yeù 32 tiēn 33 hiá 34 xīn 35 pú 36 xě 37 tiēn 38 hiá chī 39 hièn 40 mîm 41 çūn 42 guêi 43 tiēn 44 çù 45 fú 46 yeù 47 sú 48 hài chī 49 núi 50 çūm 51 miáo 52 hiàm chī 53 çù 54 sūn 55 paò chī

f.13. p.1. 武王末受命。周公成文武

56 uù 57 uâm 58 mǒ 59 xeú 60 mím 61 cheū 62 cūm 63 chîn 64 uên 65 uù

virtutes[1] posthumo[2] ornauit Regulorum[3] titulo proauum[4] Tai[5] vâm, et auum Vâm[6] Ki[7]. solemnius[8] augustiusque sacrificabat[9] defunctis[10] maioribus[11] iuxta[12] Imperatorum[13] ritus[14].[15] *Et* hi[16] *erga Maiores* ritus[17] propagabantur[18] ad[19] Regulos[20][21] *et* magnates[22], vsque[23] ad[24] literatos[25], *et* plebeios[26] homines[27]. *si* pater[28] fuisset[29] de magnatibus[30][31], *et* filius[32] esset[33] literatus[34]; sepeliebat[35] *patrem* vt[36] magnatem[37], *et* sacrificabat[38][39] vt[40] literato[41]. *si uerò* pater[42] fuisset[43] literatus[44], *et* filius[45] esset[46] de magnatibus[47][48]; sepeliebat[49] *patrem* vt[50] litteratum[51], *et* sacrificabat[52] vt[53] magnati[54][55]. Vnius[56] anni luctus[57] pertingebat[58] vsque[59] ad[60] magnates[61][62]: triennij[63] *uerò* luctus[64] pertingebat[65] vsque[66] ad Imperatorem[67][68]. *In hoc* patris[69] *et* matris[70] *triennali* luctu[71] non *alia* nobilium[72][73], *alia* ignobilium[74]; *sed*

之德。追王大王王季。上祀先公以天子之禮。斯禮也。

chī tĕ[1] chūi[2] uâm[3] tái[4] uâm[5] uâm[6] kí[7] xám[8] sú[9] siēn[10] cūm[11] ỳ[12] tiēn[13] çù[14] chī lì[15] sū[16] lì[17] yè

達乎諸侯大夫及士庶人。父為大夫。子為士。葬以大

tá[18] hû[19] chū[20] heû[21] tá[22] fū[23] kiĕ[24] sú[25] xú[26] gîn[27] fú[28] gueî[29] tá[30] fū[31] çù[32] gueî[33] sú[34] sám[35] ỳ[36] tá[37]

夫。祭以士。父為士。子為大夫。葬以士。祭以大夫。期之

fū[38] çí[39] ỳ[40] sú[41] fú[42] gueî[43] sú[44] çù[45] gueî[46] tá[47] fū[48] sám[49] ỳ[50] sú[51] çí[52] ỳ[53] tá[54] fū[55] kī[56] chī

喪。達乎大夫。三年之喪。達乎天子。父母之喪。無貴賤

sām[57] tá[58] hû[59] tá[60] fū[61] sān[62] niên[63] chī sām[64] tá[65] hû[66] tiēn[67] çù[68] fú[69] mù[70] chī sām[71] uû[72] gueî[73] çién[74]

virtutes posthumo ornavit Regulorum titulo proauum Tai vâm, et auum Vâm kí. solemniis augustiusque sacrificabat defunctis maioribus iuxta Imperatorum ritus. Et hi erga Maiores ritus propagabantur ad Regulos et magnates, usque ad literatos, et plebeios homines. si pater fuisset de magnatibus, et filius esset literatus; sepeliebat patrem ut magnatem, et sacrificabat ut literato. si verò pater fuisset literatus, et filius esset de magnatibus; sepeliebat patrem ut litteratum, et sacrificabat ut magnati. Vnius anni luctus pertingebat usque ad magnates: trienny verò luctus pertingebat usque ad Imperatorem. In hoc patris et matris triennali luctu non alia nobilium, alia ignobilium; sed

之德追王大王王季上祀先公以天子之禮斯禮也
達乎諸侯大夫及士庶人父為大夫子為士葬以大
夫祭以士父為士子為大夫葬以士祭以大夫期之
喪達乎大夫三年之喪達乎天子父母之喪無貴賤

vna omnium ratio.

p.2.§.1. Confucius ait: Vu vâm, et Cheū cūm, horum quàm propagata fuit obedientia!

§.2. Hi tam obedientes principes praeclarè valuerunt prosequi maiorum suorum voluntatem: praeclarè valuerunt enarrare maiorum suorum illustria facinora.

§.3. Vere et autumno adornabant suorum auita templa; rectè disponebant eorum antiqua vasa: exponebant eorum togas et vestes: offerebantq; illis temporis edulia.

f.14.p.1.§.1. Et quia erat maiorum templi ritus, propterea obseruabatur ordo assistentiũ ad laeuam, et assistentium ad dexteram: item obseruabatur ordo dignitatis; ac propterea distinctio fiebat nobilium et ignobilium: praeterea ordo tenebatur officiorum; quapropter et discrimen sapientiorum. cum deinde omnes se

一 yě 也 yè

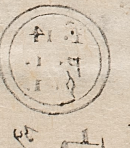
子 çù 曰 yuě 武 vù 王 vâm 周 cheū 公 cūm 其 kî 達 tǎ 孝 hiáo 矣 ì 乎 hū

夫 fû 孝 hiáo 者 chè 善 xén 繼 kí 人 gîn 之 chī 志 chí 善 xén 述 xŏ 人 gîn 之 chī 事 sú 者 chè 也 yè

春 chūn 秋 çieū 脩 sieū 其 kî 祖 çù 廟 miáo 陳 chîn 其 kî 宗 çūm 器 kí 設 xě 其 kî 裳 xâm 衣 ỳ 薦 çién 其 kî 時 xî 食 xě

宗 çūm 廟 miáo 之 chī 禮 lì 所 sò 以 ỳ 序 siú 昭 chāo 穆 mó 也 yè 序 siú 爵 çiŏ 所 sò 以 ỳ 辨 pién 貴 quéi 賤 çién 也 yè 序 siú 事 sú 所 sò 以 ỳ 辨 pién 賢 hiên 也 yè 旅 liù

vna omnium ratio.

p. 2. §. 1. Confucius ait: Vù vâm, et Cheū cūm, horum quàm propagata fuit obedientia!

§. 2. Hi tam obedientes principes præclarè valuerunt prosequi maiorum suorum voluntatem: præclarè valuerunt enarrare maiorum suorum illustria facinora.

§. 3. Vere et autumno adornabant suorum auita templa; rectè disponebant eorum antiqua vasa: exponebant eorum togas et vestes: offerebantq; illius temporis edulia.

f. 14. p. 1. §. 1. Et quia erat maiorum templi ritus, propterea obseruabatur ordo assistentiū ad læuam, et assistentium ad dexteram: item obseruabatur ordo dignitatis; ac propterea distinctio fiebat nobilium et ignobilium: præterea ordo tenebatur officiorum; quapropter et discrimen sapientiorum. cùm deinde omnes se

一也。(yě yè)

(p. 2. §. 1.) 子曰。武王周公其達孝矣乎。(çù yuĕ uù uâm cheū cūm kî tă hiáo ỳ hū)

(§. 2) 夫孝者 (fû hiáo chè) 善繼人之志。善述人之事者也。(xén kí gîn chī chí xén xŏ gîn chī sú chè yè)

(§. 3.) 春秋脩其祖廟 (chūn çieū sieū kî çù miáo) 陳其宗器。設其裳衣。薦其時食。(chîn kî çūm kí xĕ kî xâm ȳ çién kî xî xĕ)

(f. 14 p. 1. §. 1.) 宗廟之禮。所以 (çūm miáo chī lì sò ỳ) 序昭穆也。序爵。所以辨貴賤也。序事。所以辨賢也。旅 (siú chāo mŏ yè siú çiŏ sò ỳ pién quéi çién yè siú sú sò ỳ pién hién yè liù)

mutuò inuitarent ad vina; inferiores ministrabant maioribus: eaque propter *solemnitas illa* pertingebat *aliquo modo etiam* ad ignobiliores. Cum *denique inter se consanguinei* epularentur; canities *præcedebat*; adeoque ratio dentium, *id est ætatis, habebatur*.

§.2. *Vù uâm et Cheū cum* prosequebantur suorum *Maiorum* dignitatem: exercebant eorum ritus: canebant eorum musicam: *ea* venerabantur, ÿ quæ coluerant: *ea* amabant, ij quæ dilexerant: seruiebant modò mortuis, ac si seruirent *adhuc* viuentibus: seruiebant olim mortuis, ac si seruirent *adhuc* superstitibus. *et hic erat* obedientiæ apex.

p.2. §.1. Sacrificiorum cœli et terræ ritus *erat* id, quo colebant supremum Imperatorem: et maiorum aulæ ritus *erat* id, quo sacrificabant suis maioribus. Qui *clarè* intellexerit *hos* Kiāo Xé ritus, *et rituum* ti châm

酬下爲上所以逮賤也。燕毛所以序齒也。

(§.2.) 踐其位，行其禮，奏其樂，敬其所尊，愛其所親，事死如事生，事亡如事存，孝之至也。

(p.2. §.1.) 郊社之禮，所以事上帝也。宗廟之禮，所以祀乎其先也。明乎郊社之禮，禘嘗

cheû hiá guéi xám sò ỳ taí ciên yè yén mâo sò ỳ siú chì yè ciên kî guéi hîm kî lì ceú kî yǒ kím kî sò çun ngái kî sò çin sú sù jû sú sem sú uâm jû sú çûn hiáo chī chí yè kiāo xé chī lì sò ỳ sú xám tí yè çum miáo chī lì sò ỳ sú hû kî sien yè mîm hû kiāo xé chī lì tí châm

酬下為上所以逮賤也燕毛所以序齒也

踐其
位行其禮奏其樂敬其所尊愛其所親事死如事生
事亡如事存孝之至也

郊社之禮所以事上帝
也宗廟之禮所以祀乎其先也明乎郊社之禮禘嘗

mutuò inuitarent ad vina; infe-
riores ministrabant maioribus:
eâque propter solemnitas illa per-
tingebat aliquo modo etiam ad i-
gnobiliores. Cùm denique inter
se consanguinei epularentur; ca-
nities praecedebat; adeòque ratio
dentium, id est aetatis habebatur.

§.2. Vû uam et Cheu cum prosequeban-
tur suorum Maiorum dignita-
tem: exercebant eorum ri-
tus: canebant eorum musi-
cam: ea venerabantur, quae
coluerant: ea amabant, ij
quae dilexerant. serviebant
modò mortuis, ac si servi-
rent adhuc viuentibus: servi-
ebant olim mortuis, ac si
servirent adhuc superstitibus.
et hic erat obedientiae apex.

p.2. §.1. Sacrificiorum coeli
et terrae ritus erat id, quo
colebant supremum Im-
peratorem: et maiorum
aulae ritus erat id, quo sa-
crificabant suis maiori-
bus. Qui clarè intellexerit
hos Kiao Xe ritus, et ritum ti châm

rationes; administrabit regnū is eā facilitate, ac si respiceret ad palmam manus.

§.2. Ngai Cum (Rex regni Lù) quaesiuit de regimine.

§.3. Confucius respondit: Vên et Vù Regum regimen ad extensum exstat in tabulis et cannis. similes viri si existerent, mox et ipsorum regimen vigeret: at similes viri interierunt; adeoque et eorum regimen interijt.

f.11.p.1.§.1. Hominum virtus expeditum reddit regimen: uti terrae virtus accelerat incrementa plantarum: eiusmodi regimen est instar fluviatilium cannarum.

§.2. Enimvero recta gubernatio pendet ab hominibus. Rex deligat homines ad normam personae suae. Excolitur autem persona per regulam: perficitur regula per universalem amorem:

之義治國其如示諸掌乎。

§.2. 哀公問政。

§.3. 子曰文武之政布在方策其人存則其政舉其人亡則其政息。

f.11. p.1. §.1. 人道敏政地道敏樹夫政也者蒲盧也。

§.2. 故為政在人取人以身脩身以道脩道以仁。

§.3.

rationes; administrabit regnũ is eâ facilitate, ac si respiceret ad palmam manus.

§.2. Ngai Cum (Rex regni Lù) quæsiuit de regimine.

§.3. Confucius respondit: Vên et Vù Regum regimen adextensum exstat in tabulis et cannis. similes viri si existerent. mox et ipsorum regimen resurgeret: at similes viri interierunt; adeoque et eorum regimen interyt.

f.15. p.1. §.1. Hominum virtus expeditum reddit regimen: uti terræ virtus accelerat incrementa plantarum: eiusmodi regimen est instar fluuiatilium cannarum.

§.2. Enimuero recta gubernatio pendet ab hominibus. Rex deligat homines ad normam personæ suæ. Excolitur autem persona per regulam: perficitur regula per uniuersalem amorem:

之義治國其如示諸掌乎。

chī ý chí quĕ kî jû xí chū chàm hū

§.2. 哀公問政。

ngai cum uén chím

§.3. 子曰文武之政布在方策其人存則其政舉其人亡則其政息。

çù yuĕ uên vù chī chím pú çái fām çĕ kî gîn çûn çĕ kî chím kiù kî gîn uâm çĕ kî chím siĕ

f.15. p.1. §.1. 人道敏政地道敏樹夫政也者蒲盧也。

gîn táo mìn chím tí táo mìn xú fû chím yè chè pû lû yè

故爲政在人取人以身脩身以道脩道以仁 §.3.

cú guêi chím çái gîn çiù gîn ỳ xīn sieū xīn ỳ táo sieū táo ỳ gîn

§.3. [1]Amare, [2]hominis *est*: [3]amare *autem* [4]parentes, [5]est [6]præcipuum. [7]Iustum esse, [8]æquitatis *est*: [9]colere *autem* [10]sapientes, [11]est [12]præcipuum. *hoc* [13]*in* amandis [14]parentibus *ac propinquis* [15]discrimen, *et in* [16]colendis sapientibus [17]ordo, [18]*ab* officiorum [19]ratione *quâdam rectè commensuratâ* [20]enascitur [21].

p.2. §.1. *Pro huius loci explanatione remittit interpres lectorem infra f. 18. p. 2. §. 3.*

§.2. [34]ideò [35]perfectus [36]Rex [37]non [38]potest [39]non [40]excolere [41]suam [42]personam: [43]meditans [44]excolere suam personam, [45]non [46]potest [47]non [48]seruire [49]parentibus: [50]meditans [51]seruire [52]parentibus; [53]non [54]potest [55]non [56]cognoscere [57]homines: [58]meditans [59]cognoscere [60]homines, [61]non [62]potest [63]non [64][65][66][67]

仁者人也。親親爲大。義者宜也。尊賢爲大。親親之殺。尊賢之等。禮所生也。

(p.2. §.1.) 在下位不獲乎上。民不可得而治矣。

(§.2.) 故君子不可以不修身。思修身。不可以不事親。思事親。不可以不知人。思知人。不可以不

1 gîn, chè, 2 gîn, yè, 3 çīn, 4 çīn, 5 guêi, 6 tá, 7 ý, chè, 8 ŷ, yè, 9 çūn, 10 hiên, 11 guêi, 12 tá, 13 çīn, 14 çīn, chī, 15 xái.

16 çūn, 17 hiên, chī, 18 tèm, 19 lì, 20 sò, 21 sēm, yè, 22 çái, 23 hiá, 24 guéi, 25 pǔ, 26 hoĕ, hû, 27 xám, 28 mîn, 29 pǔ, 30 cò.

31 tĕ, 32 lh, 33 chí, ỳ, 34 cú, 35 Kiūn, 36 çù, 37 pǔ, 38 cò, 39 ỳ, 40 pǔ, 41 sieū, 42 xīn, 43 sū, 44 sieū, 45 xīn, 46 pǔ, 47 cò.

48 ỳ, 49 pǔ, 50 sú, 51 çīn, 52 sū, 53 sú, 54 çīn, 55 pǔ, 56 cò, 57 ỳ, 58 pǔ, 59 chī, 60 gîn, 61 sū, 62 chī, 63 gîn, 64 pǔ, 65 cò, 66 ỳ, 67 pǔ.

仁者人也親親為大義者宜也尊賢為大親親之殺尊賢之等禮所生也

p.2. §.1.

在下位不獲乎上民不可得而治矣

§.2.

故君子不可以不修身思修身不可以不事親思事親不可以不知人思知人不可以不

§.3. Amare, hominis est: amare autem parentes, est praecipuum. Iustum esse, aequitatis est: colere autem sapientes, est praecipuum. hoc in amandis parentibus ac propinquis discrimen, et in colendis sapientibus ordo, ab officiorum ratione quadam recte commensurata enascitur.

p.2. §.1. Pro huius loci explanatione remittit interpres lectorem infra f. 18. p. 2. §. 3.

§.2. ideo perfectus Rex non potest non excolere suam personam. meditans excolere suam personam, non potest non servire parentibus: meditans servire parentibus; non potest non cognoscere homines: meditans cognoscere homines, non potest non

cognoscere cælum.

§.3. Orbis universales regulæ sunt quinque: ea quibus exercentur illæ, tria: videlicet Regem inter et subditum: patrem inter et filium: maritum inter et uxorem: fratres maiores natu inter et minores: et eius quæ amicos inter est societatis regula. Hæ quinque sunt Orbis generales viæ. at prudentia, amor universalis, et fortitudo: tria hæc sunt Orbis generales virtutes: id verò quo exercentur ipsæ, unum quid est.

f.16.p.1. Sive qui nascatur sciens: sive discendo sciat: sive laborando sciat: ubi pertigerunt ad ipsam scientiam,

知天。

§.3. 天下之達道五，所以行之者三，曰君臣也，父子也，夫婦也，昆弟也，朋友之交也，五者天下之達道也。知仁勇三者，天下之達德也，所以行之者一也。

f.16. p.1. 或生而知之，或學而知之，或困而知之，及其知之一也。

知 chī[1] 天 tiēn[2]。

§. 3.

天 tiēn[3] 下 hiá[4] 之 chī[5] 達 tă[6] 道 taó[7] 五 ù[8]。所 sò[9] 以 y[10] 行 hîm[11] 之 chī[12] 者 chè[13] 三 sān[14]。曰 yuĕ[15] 君 kiūn[16] 臣 chîn 也 yè。

父 fú[16] 子 çù[17] 也 yè。夫 fū[18] 婦 fú[19] 也 yè。昆 quēn[20] 弟 tí[21] 也 yè。朋 pûm[22] 友 yeù[23] 之 chī 交 kiāo[24] 也 yè。五 ù[25] 者 chè 天 tiēn[26] 下 hiá[27] 之 chī 達 tă[28]

道 taó[29] 也 yè。知 chī[30]。仁 gîn[31]。勇 yùm[32]。三 sān[33] 者 chè 天 tiēn[34] 下 hiá[35] 之 chī 達 tă[36] 德 tĕ[37] 也 yè。所 sò[38] 以 y[39] 行 hîm[40] 之 chī[41] 者 chè 一 yĕ[42] 也 yè。

f. 16. p. 1.

或 hoĕ[43] 生 sēm[44] 而 lh 知 chī[45] 之 chī。或 hoĕ[46] 學 hiŏ[47] 而 lh 知 chī[48] 之 chī。或 hoĕ[49] 困 quén[50] 而 lh 知 chī[51] 之 chī。及 kiĕ[52] 其 kî[53] 知 chī[54]

cognoscere[1] cœlum[2] .

§.3 . Orbis[3] vniuersales[4] regu[5]læ *sunt* quinque[6] : ea[7] quibus[8] exercentur[9] illæ[10], tria[11]: videlicet[12] Regem[13] *inter et* subditum : patrem[14] *inter et* filium[16] : maritum[17] *inter et* vxorem[18] : fratres[19] maiores *natu inter et* minores[20] · *et eius quæ* amicos[21] *inter est* societatis[22] *regula*[23]. Hæ[24] quinque[25] *sunt* Orbis[26] generales[27] viæ[28]. *at* prudentia[29], amor *vniuersalis*[30], *et* fortitudo[31] : tria[32] *hæc sunt* Orbis[33] generales[34] virtutes[35] : id[36] *verò* quo[37] exercentur[38] ipsæ[39], vnum[40] *quid est*[41][42].

f.16. p.1. Siue[43] *quis* nascatur[44] sciens[45] : siue[46] discendo[47] sciat : siue[48] laborando[49] sciat[50] · vbi[51] pertigerunt[52] ad ipsam[53] scientiam[54] ,

vnum *quid est*. siue quis spontè quieteque operetur; siue *ob* lucrum operetur; siue violentè operetur: vbi pertigerunt ad ipsius complementum operis, vnum *quid est*.

p.2. §.1. Confucius ait: qui amat discere, appropinquat ad prudentiam: qui nititur operari; appropinquat ad amorem: qui nouit verecundari; appropinquat ad fortitudinem.

§.2. Si nosti hæc tria, iam nosti id quo excolitur persona: *si* nosti id quo excolitur persona; iam nosti id quo regas homines: si nosti id quo regas homines; iam nosti id quo regas *totius* Orbis re-

之一也。或安而行之。或利而行之。或勉強而行之。及

chī yě yè. hoě ngān lh hîm chī. hoě lí lh hîm chī. hoě mièn kiàm lh hîm chī. kiě

其成功一也。

kî chîm cum yě yè.

(p.2. §.1.) 子曰。好學近乎知。力行近乎仁。知恥近乎勇。

çù yuě. háo hiŏ kín hû chí. liě hîm kín hû gîn. chī chì kín hû yùm.

(§.2.) 知斯三者。則知所以脩身。知所以脩身。則知所以治人。知所以治人。則知所以治天下國

chī sū sān chè. çě chī sò ỳ sieū xīn. chī sò ỳ sieū xīn. çě chī sò ỳ chí gîn. chī sò ỳ chí gîn. çě chī sò ỳ chí tiēn hiá quĕ

之一也。或安而行之，或利而行之，或勉強而行之，及
其成功一也。
(p.2. §.1.) 子曰：好學近乎知，力行近乎仁，知
恥近乎勇。
(§.2.) 知斯三者，則知所以修身。知所以修
身，則知所以治人。知所以治人，則知所以治天下國

vnum quid est. siue quis sponte quieteque operetur; siue ob lucrum operetur; siue violentè operetur: vbi pertigerunt ad ipsius complementum operis, vnum quid est.

p.2. §.1. Confucius ait: qui amat discere, appropinquat ad prudentiam: qui nititur operari; appropinquat ad amorem: qui novit verecundari; appropinquat ad fortitudinem.

§.2. Si nosti haec tria, iam nosti id quo excolitur persona: nosti id quo excolitur persona; iam nosti id quo regas homines: si nosti id quo regas homines; iam nosti id quo regas totius Orbis re-

gna.

f.17. p.1. Quicunque regunt
Orbis regna; habent has
nouem regulas, videlicet:
excolere seipsos: colere
sapientes: amare paren-
tes ac propinquos: honorare
praestantiores ministros:
accommodare sese cum re-
liquis ministris: filio-
rum instar amare popu-
lum: accersere plurimos
artifices: benigne exci-
pere e longinquo adue-
nas: denique fouere Re-
gulos.

p.2. §.1. Si Rex excolat seipsum;
mox regula illa vigebunt.
si colat sapientes; iam non
haesitabit in negotiis: si amet
parentes; iam inter reliquos pa-
truos, fratres maiores natu, et
minores non erunt simulta-
tes: si veneretur praeci-
puos ministros; iam
non caligabit in regimine:
si sese accommodet cum re-
liquis ministris; iam
omnes praefecti

家 kiā 矣 yì。凡 fân 爲 guêi 天 tiēn 下 hiá 國 quĕ 家 kiā 有 yeù 九 kièu 經 kīm 曰 yuĕ 脩 sieū 身 xīn 也 yè 尊 çūn 賢 hiên 也 yè

(f.17. p.1.)

親 çīn 親 çīn 也 yè 敬 kím 大 tá 臣 chîn 也 yè 體 tì 羣 kiûn 臣 chîn 也 yè 子 çù 庶 xú 民 mîn 也 yè 來 lâi 百 pĕ 工 cūm 也 yè 柔 jeû

遠 yuèn 人 gîn 也 yè 懷 hoâi 諸 chū 侯 heû 也 yè。

(p.2. §.1.)

脩 sieū 身 xīn 則 çĕ 道 táo 立 liĕ 尊 çūn 賢 hiên 則 çĕ 不 pŭ 惑 hoĕ 親 çīn

親 çīn 則 çĕ 諸 chū 父 fú 昆 quēn 弟 tí 不 pŭ 怨 yuén 敬 kím 大 tá 臣 chîn 則 çĕ 不 pŭ 眩 hiuén 體 tì 羣 kiûn 臣 chîn 則 çĕ 士 sú 之 chī

家矣。凡爲天下國家有九經曰脩身也尊賢也

親親也敬大臣也體羣臣也子庶民也來百工也柔

遠人也懷諸侯也。脩身則道立尊賢則不惑親

親則諸父昆弟不怨敬大臣則不眩體羣臣則士之

kiā ý. (f. 17. p. 1.) fân guêi tiēn hiá quĕ kiā yèu kièu kīm yuĕ siēu xīn yè çūn hiên yè

çīn çīn yè kím tá chîn yè tì kiûn chîn yè çù xú mîn yè lâi pĕ cūm yè jêu

yuèn gîn yè hoâi chū heû yè. (p. 2. §. 1.) siēu xīn çĕ táo liĕ çūn hiên çĕ pŭ hoĕ çīn

çīn çĕ chū fú quēn tí pŭ yuén kím tá chîn çĕ pŭ hiuén tì kiûn chîn çĕ sú chī

gnia.

f. 17. p. 1. Quicunque regunt Orbis regna; habent has nouem regulas, videlicet: excolere seipsos: colere sapientes: amare parentes *ac propinquos*: honorare præstantiores ministros: accommodare sese *cum* reliquis ministris: filiorum instar amare populum: accersere plurimos artifices: benignè excipere e longinquo aduenas: *denique* fouere Regulos.

p. 2. §. 1. Si *Rex* excolat seipsum; mox regulæ *illæ* vigebunt. si colat sapientes; iam non hæsitabit *in negotijs*: si amet parentes; iam *inter* reliquos patruos, fratres maiores *natu, et* minores non *erunt* simultates: si veneretur præcipuos ministros; iam non caligabit *in regimine*: si sese accommodet *cum* reliquis ministris; iam *omnes* præfecti

1 2 3
reddent obsequia (sua) impensius: (si)
4 4 5 6 7
filiorum instar amet populum, tunc
8 9 10 11
populus animabitur: (si) accersat plu-
12 13 14 15 16
rimos artifices, tunc diuitiarũ ad utẽ-
17 18
dum affatim (erit: si) benigne excipi-
19 20 21 22
at e longinquo aduenas, mox quatu-
23 24
or terrarum (populi ad ipsum) se con-
25 29 27 28 29
ferent: (si) foueat Regulos, iam toto
30 31
orbe formidabilis (erit.)

32 33
§ .2. Abstinentem (et) purum (es-
34 35 36 37 38
se) graui cultu indui: illicita non at-
39 40 41
tingere: ea (sunt,) quibus (regia) ex-
42 43 44 45
colitur persona. Repellere detracto-
46 47 48
res: procul abesse à venereis: vilipen-
49 50 51 52
dere opes; & magnipendere virtutẽ;
53 54 55 56
ea (sunt,) quibus animantur sapiẽtes.
57 57 58 59
In pretio habere suorum dignitatem:
60 61 62
augere eorum redditus:

eadem

報 pao 1 禮 li 2 重 chum 3 子 çu 4 庶 xu 5 民 min 6 則 çe 7 百 pe 8 姓 sim 9 勸 Kiuen 10 來 lai 11 百 pe 12 工 cum 13 則 çe 14 財 çai 15 用 yum 16 足 ço 17

柔 jeu 18 遠 yuen 19 人 gin 20 則 çe 21 四 su 22 方 fam 23 歸 quei 24 之 chi 懷 hoai 25 諸 chu 26 侯 heu 27 則 çe 28 天 tien 29 下 hia 30 畏 guei 31 之 chi

§.2. 齊 chai 32 明 mim 33 盛 xim 34 服 fo 35 非 fi 36 禮 li 37 不 pu 38 動 tum 39 所 so 40 以 y 41 修 sieu 42 身 xin 43 也 ye 去 Kiu 44 讒 çan 45 遠 yuen 46

色 se 47 賤 çien 48 貨 ho 49 而 lh 50 貴 quei 51 德 te 52 所 so 53 以 y 54 勸 Kiuen 55 賢 hien 56 也 ye 尊 çun 57 其 Ki 58 位 guei 59 重 chum 60 其 Ki 61 祿 lo 62

1 2 3 4 5
eadem(cum)illis amare,(et) odisse: ea
6 7 8
(sūt,)quibus animātur(omnes ad)amā
9 10 11
dos parētes. Habere Præfectos inferio
12
res (in) magno numero, (qui maiori-
13
bus subordinati) ex officio (minora
14 15
quæque negotia) administrēt; (est) id,
16 17 18 19
quo animātur superioris ordinis præ-
20 21 22
fecti:suis fidere,(et)credere,amplàque
23 24 25
(conferre) stipēdia:ea(sunt,)quibus a-
26 27 28
nimātur(Regij)ministri. Cōgruo tēpo
29 30 31
re occupare(populū;et)moderari vecti
32 33 34 35
galia;ea (sūt,) quibus animatur popu-
36 37 38 39
lus. Quotidie examinare, (et) quouis
39 40
mēse per se explorare,(an operariorū)
41 42 43 44 45 46
alimēta respōdeāt operi;(est) id, quo
47 48 49 50 51
animātur opifices. Prosequi abeūtes,
52 53 54
(et)comiter excipere aduētātes,collau
54 55 56 57
dādo(aliorū)præclaras dotes,&miserā
58 59 60 61
do(aliorū) ībecillitatē;(est)id, quo be-
62 63 64
nigne tractātur e lōginquo aduenæ.

Per

同 tum 1 其 Ki 2 好 hao 3 惡 u 4 所 so 5 以 y 6 勸 Kiuen 7 親 çin 8 親 çin 9 也 ye。官 quo 10 盛 xim 11 任 gin 12 使 su 13 所 so 14 以 y 15 勸 Kiuen 16

大 ta 17 臣 chin 18 也 ye 19。忠 chum 20 信 sin 21 重 chum 22 祿 lo 23 所 so 24 以 y 25 勸 Kiuen 26 士 su 27 也 ye。時 xi 28 使 su 29 薄 po 30 斂 lien 31 所 so 32

以 y 33 勸 Kiuen 34 百 pe 35 姓 sim 36 也 ye。日 ge 37 省 sim 38 月 yue 49 試 xi 40 旣 hi 41 稟 lin 42 稱 chim 43 事 su 44 所 so 45 以 y 46 勸 Kiuen 47 百 pe 48

工 cum 59 也 ye。送 sum 50 往 uam 51 迎 ym 52 來 lai 53 嘉 Kia 54 善 xen 55 而 lh 56 矜 Kim 57 不 pu 58 能 nem 69 所 so 60 以 y 61 柔 jeu 62 遠 yuen 63 人 gin 64

1 2
Perpetuare (Regulorum) intereuntes
3 4
familias, (et) erigere (eorundem) col-
5 6 7 8
labentia Regna, moderando tumultus
9 10 11
(et) propulsando pericula: celebrare
11 12
Regulorũ comitia, (et) excipere (eorũ-
12 13 14
dẽ) legationes iuxta (statuta) tempora:
15 16 17 18
laute tractare abeuntes, & moderari
19 20
aduẽtantiũ munera; ea (demũ sunt,)
21 22 23 24
quibus fouentur Reguli.

25 26 27
f. 18. p. 2. § 1. Quicũque regũt or-
28 29 30 31 32 33
bis Regna, habẽt (prædictas) nouẽ regu
34 35 36 37 38
las: id (uero) quo exercẽt illas, unũ (est.)
39 40 40
§. 2. (Si) omnes res (et) actiones (quæ
41
(spectãt ad prædictas regulas) præcogi-
42 43
tẽtur; hoc ipso solidæ subsistẽt: (si uerò)
44 45 46
non præmeditatæ (fuerint;) hoc ipso
47 48 49 50
incassũ abibũt. (sic si) uerba prius deter
51 52 53
minaueris; hoc ipso nõ cespitabis: (si)
54 55 56 57
res agẽdas prius statueris; eo ipso (de-
58 59 60
inde) non angeris: (si) opus (ipsum)
præ

也 ye ○
繼 Ki 1
絕 çiue 2
世 xi 3
舉 Kiu 4
廢 fi 5
國 que ○ 6
治 chi 7
亂 luon 8
持 chi 9
危 guei ○ 10
朝 chao 11
聘 pim 12
以 y 13
時 xi ○ 14
厚 heu 15
往 uam 16

而 ih 17
薄 po 18
來 lai ○ 19
所 so 20
以 y 21
懷 hoai 22
諸 chu 23
侯 heu 24
也 ye ○

f. 18
P. 2.
§. 1

凡 fan 25
為 guei 26
天 tien 27
下 hia 28
國 que 29
家 Kia 30

有 yeu 31
九 Kieu 32
經 Kim ○ 33
所 so 34
以 y 35
行 him 36
之 chi 37
者 che
一 Ye 38
也 Ye ○

§. 2.

凡 fan 39
事 su 40
豫 yu 41
則 çe 42
立 lie ○ 43

不 pu 44
豫 yu 45
則 çe 46
廢 fi ○ 47
言 yen 48
前 çien 49
定 tim ○ 50
則 çe 51
不 pu 52
跲 Kie 53
事 su 54
前 çien 55
定 tim ○ 56
則 çe 57
不 pu 58
困 quen ○ 59
行 him 60

1 2 3
prædeterminaueris; hoc ipso(deinde)
4 5 6
non(te)pigebit.(si itaque) regula(rec-
7 8
tæ ratiõis)prius fixa firmaque(fuerit;)
9 10 11
tum indeficiẽs(tibi eius usus erit.)

12 13 14
§.3.(Si)cõstituti(in)inferiori digni
15 16 16 17 18
tate nõ obtinẽt gratiã apud superiores;
19 20 21 22 23 24
populus nequit fieri ut regatur.(ad)ob
25 26 27 28 29
tinẽdã(autẽ)gratiã apud superiores da
30 31 32 33 34
tur regula:(si)nõ seruent fidẽ cũ ami-
35 36 37 38 39
cis; nec obtinebũt gratiã apud superi-
40 41 42
ores.(Ad) seruandam fidem cum ami-
43 44 45 46 47
cis datur regula: (si) non sint obsecũ-
48 49 49 50
dantes erga parentes; nec seruabunt
50 51 52 53
fidem cum amicis. (Vt sint) obse-
54 55 56 57 58
cundantes erga parentes, datur regu-
59 60 61
la: (si) reflectentes ad suammet
61 62
personam, (compererint se) non
63
synceros (esse;)

nec

前 çien 1 定。tim 2 則 çe 3 不 pu 4 疚。Kieu 5 道 tao 6 前 çien 7 定。tim 8 則 çe 9 不 pu 10 窮。Kium 11

§.2. 在 çai 12 下 hia 13 位 guei 14 不 pu 15 獲 hoe 16 乎 hu 17 上。xam 18 民 min 19 不 pu 20 可 cò 21 得 te 22 而 lh 23 治 chi 24 矣 y 獲 hoe 25 乎 hu 26 上 xam 27 有 yeu 28 道。tao 29 不 pu 30 信 sin 31 乎 hu 32 朋 pum 33 友。yeu 34 不 pu 35 獲 hoe 36 乎 hu 37 上 xam 38 矣 y 信 sin 39 乎 hu 40 朋 pum 41 友 yeu 42 有 yeu 43 道。tao 44 不 pu 45 順 xun 46 乎 hu 47 親。çin 48 不 pu 49 信 sin 50 乎 hu 51 朋 pum 52 友 yeu 53 矣。y 順 xun 54 乎 hu 55 親 çin 56 有 yeu 57 道。tao 58 反 fan 59 諸 chu 60 身 xin 61 不 pu 62 誠。chim 63

1 2 3 4
nec (erunt) obſecundantes erga parẽ-

5
tes. (Ad) ſyncere perficiendam ſuam-

6 7 8
met perſonã, (ſeu ſeipſos,) datur regu-

9 10 11
la: niſi exploratã habeãt rationẽ boni;

12 13
nec ſyncere perficiẽt ſuãmet perſonã.

14 15
f. 19. p. 1. § . 1. Verâ ſolidaque per-

16 17
fectione dotatũ eſſe, cæleſtis (quædã

18 19 19
eſt) ratio: (ad hãc) uerá ſolidãque perfe-

19 20
ctionẽ cõtẽdere, humana (quædã eſt)

21 22 22 22
ratio. Verâ ſolidaque perfectione do-

23 24 25
tatus non (ſibi) vim infert; & tamẽ at-

26 27 28
tingit finem: non operoſe diſcurrit;

29 30 31
& tamen aſſequitur: cum tranquilli-

32 33 34
tate (et) facilitate attingit virtutem:

35 36 37
(atque hoc) ſanctorum (eſt.) qui ad

37 37 37
veram ſolidamque perfectionem con-

38 39 40 41
tendit, ſeligit bonum, & fortiter ma-

42
nu tenet.

43 44
p. 2. § . 1. (Et hic quidẽ) multa perdi-

45 46
ſcit: (præmature) diſcutit quærenda:

atten

不 pu 1 順 xun 2 乎 hu 3 親 çin 4 矣 Y 。誠 chim 5 身 xin 6 有 Yeu 7 道 tao 8 。不 pu 9 明 mim 10 乎 hu 善 xen 。11 不 pu 12 誠 chim 13 乎 hu 身 xin 14

矣 Y 。f. 19 p. 2. § 1. 誠 chim 15 者 che 16 天 tien 17 之 chi 道 tao 18 也 ye 。誠 chim 19 之 chi 者 che 人 gin 20 之 chi 道 tao 21 也 Ye 。誠 chim 22

者 che 。不 pu 23 勉 mien 24 而 lh 25 中 chum 26 。不 pu 27 思 ſu 28 而 lh 29 得 te 30 。從 çum 31 容 yum 32 中 chum 33 道 tao 。34 聖 xim 35 人 gin 36 也 ye 。誠 chim 37

之 chi 者 che 。擇 çe 38 善 xen 39 而 lh 40 固 cu 41 執 che 42 之 chi 者 che 也 ye 。p. 2. § 1. 博 po 43 學 hio 44 之 chi 審 xin 45 問 uen 46

1 2 3
attente meditatur: (res inter se) clare
4 5 5 6
distinguit: solide (ac) constanter operatur.

7 8 9
§. 2. Sunt qui nolunt discere (quia)
10 11 12 13
discendo non proficiunt: ne (tamen)
14 15 16 17
desistant: sunt qui nolunt interroga-
18 19 20
re, (quia) interrogantes non capiunt
21 22 23
(respõsa;) ne (tamen) desistant: sunt
23 24 25 26
qui nolunt meditari; (quia) quod me-
26 27 28 29
ditantur, non (facile) assequuntur; ne
30 31 32
(tamen) desistant: sunt qui nolunt
33 34
argumentari, (quia) argumentando
35 36 37
non clare percipiunt; ne (tamen) de-
38 39 40 41
sistant: sunt qui nolunt operari, (quia
42 43 44
in) operando non (sunt) solidi (et)
44 45 46
constantes; ne (tamen) desistant:
47 48
(nam quod) alij unicâ vice asse-
49 50
qui potuere; (tu) ipse (saltem)
51
centesimâ (poteris: quod)

alij

之 chī ○ 慎 xín 1 思 sū 2 之 chī ○ 明 mîm 3 辨 pién 4 之 chī 篤 tŏ 5 行 him 6 之 chī ○

§. 2.

有 yèu 7 弗 fĕ 8 學 hiŏ 9 學 hiŏ 10 之 chī 弗 fĕ 11 能 nêm ○ 12 弗 fĕ 13 措 çú 14 也 yè ○ 有 yèu 15 弗 fĕ 16 問 uén ○ 17 問 uén 18 之 chī 弗 fĕ 19 知 chī ○ 20 弗 fĕ 21 措 çú 22 也 yè ○ 有 yèu 23 弗 fĕ 24 思 sū ○ 25 思 sū 26 之 chī 弗 fĕ 27 得 tĕ ○ 28 弗 fĕ 29 措 çú 30 也 yè ○ 有 yèu 31 弗 fĕ 32 辨 pién ○ 33 辨 pién 34 之 chī 弗 fĕ 35 明 mîm ○ 36 弗 fĕ 37 措 çú 38 也 yè ○ 有 yèu 39 弗 fĕ 40 行 hîm ○ 41 行 hîm 42 之 chī 弗 fĕ 43 篤 tŏ ○ 44 弗 fĕ 45 措 çú 46 也 yè 人 gîn 47 一 yĕ 48 能 nêm 49 之 chī 己 Kì 50 百 pĕ 51

1 2 3
alij decimâ vice assequi potuerunt;
4 5
(tu) ipse (saltem) millesimâ (poteris.)
6 7
f.20.p.1. Reuera (qui) seruare va-
8 9 10 11
let hanc regulam; quamuis rudis (sit,)
12 13 14
tandẽ(erit) clare inteligẽs; quãuis im-
15 16 17
becillis(sit,)tandem fortis(euadet.)
18 19 19
p.2. Seipso vere solideque perfectũ
(esse, simulque rerũ omniũ) intelli-
20 21 22
gẽtẽ;dicitur natura, (seu,natiua uirtus)
23 24 24
seipsũ(prius)illuminare reddereque in
24 25
telligẽtẽ, (ac deinde in) verâ (uirtute
25 26 27
seu) perfectione solidare; dicitur insti-
28 28
tutio.(Qui) natiuâ perfectiõe dotatus
29 30
(est,)eo ipso intelligẽs(est:qui autẽ pri-
31
us) rerũ intelligẽtiã(sibi cõparauit;)
32 33
poterit deinde perfectus (euadere.)
34 35 36 37
f.21.p.1. Solũ(in)vniuerso(hoc)sũ-
38 39 40 41 42 43
me perfectus potest exhaurire suã na-
44 45 46 47 48
turã.(si)potest exhaurire suã naturã; iã
49 50 51
poterit exhaurire(aliorũ etiã)hominũ
52 53
naturam: (si) potest

之 chi 人 gin 1 十 xe 2 能 nem 3 之 chi 己 Ki 4 千 çien 5 之 chi。
f.20 p.1. 果 co 6 能 nem 7 此 çu 8 道 tao 9 矣 y。雖 sui 10 愚 yu 11

必 pie 12 明 mim 13 雖 sui 14 柔 jeu 15 必 pie 16 強 Kiam 17。
p.2. 自 çu 18 誠 chim 19 明 mim 20 謂 guei 21 之 chi 性 sim 22。自 çu 23 明 mim 24 誠 chim 25

謂 guei 26 之 chi 教 kiao 27。誠 chim 28 則 çe 29 明 mim 30 矣 y。明 mim 31 則 çe 32 誠 chim 33 矣 y。
f.21. p.1. 唯 guei 34 天 tien 35 下 hia 36 至 chi 37

誠 chim 38 為 guei 39 能 nem 40 盡 çin 41 其 Ki 42 性 sim 43 能 nem 44 盡 çin 45 其 Ki 46 性 sim 47。則 çe 48 能 nem 49 盡 çin 50 人 gin 51 之 chi 性 sim 52。能 nem 53

exhau

exhaurire hominũ[1] naturã[2]; iã[3] poterit[4] ex[5]haurire[6] rerũ[7] naturas[8]: (si)[9] potest[10] exhaurire[11] rerũ[12] naturas[13]; iã[14] poterit[15] adiuuare[16] coelũ[17] (et) terrã[18] (in) productione (et) cõseruatione[19] (rerũ[20]: si) potest[21] adiuuare[22] coelũ[23] (et) terrã[24] (in) productione[25] (et) cõseruatione[26] (rerũ[27];) iã[28] (etiã)[29] poterit[30] cũ coelo[31] (et) terra[32] ternariũ[33] prĩcipiũ[34] (cõstituere.)

P. 2. Ab his[35] (primi ordinis perfectis viris)[36] secũdi (sũt, qui) nitũtur restaurare[37] nodũ[38] extinctã natiuæ bonitatis particulã: restaurãtes[39] natiuæ bonitatis particulã, poterũt[40] obtinere[41] solidã perfectionẽ[42]. vbi assecuti (fuerit) solidã perfectionẽ[43], mox[44] (illa) sese prodet[45]: (ubi) sese prodiderit[46]; mox[47] illucescet[48]: (ubi) illuxerit[49]; mox[50] lucis radios late diffũdet[51]: (ubi ita) irradiauerit[52]; eo ipso[53] motũ faciet[54] (animorũ: ubi) motũ fecerit[55]; iã (morũ) mutationẽ inducet[56]: (ubi) mutationẽ induxerit[57]; eo ipso[58] cõuersionẽ[59] efficiet[60].

盡 çin 1 人 gin 2 之 chi 性 sim 3 則 çe 4 能 nem 5 盡 çin 6 物 ue 7 之 chi 性 sim 8 能 nem 9 盡 çin 10 物 ue 11 之 chi 性 sim 12 則 çe 13 可 co 14

以 y 15 贊 çan 16 天 tien 17 地 ti 18 之 chi 化 hoa 19 育 yo 20 可 co 21 以 y 22 贊 çan 23 天 tien 24 地 ti 25 之 chi 化 hoa 26 育 yo 27 則 çe 28 可 co 29

以 y 30 與 yu 31 天 tien 32 地 ti 33 參 san 34 矣 y。 p. 2. 其 Ki 35 次 çu 36 致 chi 37 曲 Kio 38 曲 Kio 39 能 nem 40 有 yeu 41 誠 chim 42 誠 chim 43

則 çe 44 形 him 45 形 him 46 則 çe 47 著 chu 48 著 chu 49 則 çe 50 明 mim 51 明 mim 52 則 çe 53 動 tum 54 動 tum 55 則 çe 56 變 pien 57 變 pien 58 則 çe 59 化 hoa 60

1 2 3 4 5
solùm (in hoc) uniuerso sumē perfectus
6 7 8
efficere potest cōuersionē (huiusmodi)
9 10 11
f. 22. p. 1. Sumē perfecti virtus (ea est,
12 13 14 15 16
ut) possit præscire (futura.) Cum Regia
17 18 19 20
familia proxime (est) erigenda; procul
20 21 22 23
dubio (passim) dantur fausta prognosti
24 25 26 27
ca (cúm) regiæ familiæ imīnet occasus;
28 29 30
procul dubio (passim) dantur infausta
31 32 33
prognostica, (quæ et) manifestātur in
34 35
(herbâ) XI (dictâ, et) testudine; (et (præ
36 36 37 38
uio motu percellunt corpus (humanū.
39
At sumē perfectus, cùm) calamitas,
40 41 42 43
(aut) felicitas proxime instat; (in) pro-
44 45 46 47
bis procul dubio prænoscit istam, (id.
48 49 50
est, felicitatē: in) improbis procul du-
51 52 53
bio prænoscit illam, (id est, calamitatē)
54 55 56 57 58
Ideo summe perfectus (est) instar spi-
ritus.

59
p. 2. §. 1. (Ejusmodi) vera solidaque
59 60 61
perfectio (est) sui ipsius perfectio:

唯 guei 1 天 tien 2 下 hia 3 至 chi 4 誠 chim 5 爲 guei 6 能 nem 7 化 hoa 8 ○ f. 22 p. 1. 至 chi 9 誠 chim 10 之 chi 道 tao 11 ○ 可 cò 12 以 ỳ 13 前 çien 14

知 chi ○ 15 國 que 16 家 Kia 17 將 çiam 18 興 hīm ○ 19 必 pie 20 有 yeu 21 禎 chim 22 祥 çiam ○ 23 國 que 24 家 Kia 25 將 çiam 26 亡 uam 27 必 pie 28 有 yeu 29 妖 yao 30 孽 nie ○ 31

見 hien 32 乎 hu 33 蓍 xi 34 龜 quei ○ 35 動 tum 36 乎 hu 四 su 37 體 ti ○ 38 禍 ho 39 福 fo 40 將 çiam 41 至 chi ○ 42 善 xen 43 必 pie 44 先 sien 45 知 chi 46 之 chi ○ 47

不 pu 48 善 xen 49 必 pie 50 先 sien 51 知 chi 52 之 chi ○ 53 故 cu 54 至 chi 55 誠 chim 56 如 ju 57 神 xin ○ 58

p. 2. §. 1.

誠 chim 59 者 che 自 çu 60 成 chim 61

&

1 2 3 4
& regula (est) sui ipsius regula.

5 5
§. 2. (Hæc) uera solidaque ratio,
6
(seu perfectio, est) rerum (omnium)
7 8 9
finis (et) principium. (si) desit (re-
10 10
bus hæc) uera solidaque ratio, (seu
11 12 13 14
perfectio;) non erunt res. Hac de cau-
15 15 16 17
sa sapiens, (et) probus uir ueram
17 18
(hanc) solidamque perfectionem æsti-
19
mat maximi.

20 21
§. 3. Vere perfectus (quia) non
22 23 24 25 26
ipse perficit sese (solum,) &(hic) si-
27 28 29 30
stit; propterea perficit (etiã) res (ali-
31 32 33
as.) Perficere seipsum, amoris (est:)
34 35 36
perficere res, prouidentiæ (est. Et hæ
37 38
quidem) natiuæ uirtutes (sunt: has
39 40
autem) unire applicando externis(et)
41 42 43
internis; regulæ (est:) adeoque
44 45 46
suis temporibus exercere, conueni-
46
entiæ (est.)

f. 23.

也 yè 。而 lh 1 道 tao 2 自 çu 3 道 tao 4 也 ye 。

§.2. 誠 chîm 5 者 che 物 ue 6 之 chi 終 chūm 7 始 xì 8 。不 pu 9 誠 chîm 10 無 vû 11 物 ue 12 。是 xi 13 故 cu 14 君 Kiun 15 子 çu 16 誠 chîm 17 之 chi 為 guei 18 貴 quei 19 。

§.3. 誠 chîm 20 者 che 非 fi 21 自 çu 22 成 chîm 23 己 Ki 24 而 lh 25 已 y 26 也 ye 。所 so 27 以 y 28 成 chîm 29 物 ue 30 也 ye 。成 chîm 31 己 Ki 32 仁 gin 33 也 ye 。成 chîm 34 物 ue 35 知 chi 36 也 ye 。性 sim 37 之 chi 德 te 38 也 ye 。合 ho 39 外 uai 40 內 nui 41 之 chi 道 tao 42 也 ye 。故 cu 43 時 xi 44 措 çu 45 之 chi 宜 y 46 也 ye 。

1 2
f.23.p1.§.1. Propterea summe
3 4 5
perfectus nunquam cessat.
6 7 8
§.2. (Si) nunquam cessat; ergó
9 10 11 12
perdurat: (si) perdurat; ergó per ef-
12
fectus se prodit.
13 13
§.3.(Si) per effectus se prodit;
14 15 16
ergó late longeque diffunditur: (si)
17 18 19 20
late longeque diffunditur; ergó am-
21 22
plus, (et) profundus: (si) amplus (et)
23 24 25 26
profundus; ergo sublimis (et) clarus.
27 28
§.4. (Quia) amplus (et)profun-
29 30 31 32 33
dus; ideó sustentat res: (quia) subli-
34 35 36 37 38
mis (et) clarus; ideo protegit res:
39 40
(quia) late diffusus (et) perdurans;
41 42 43 44
ideo perficit res.

45 46
p.2. §.1. Amplitudine; (et)pro-
46 47 48 49
funditate, æquiparatur terræ: subli-
49 50 51 52
mitate,(et)claritate, æquiparatur coe
53 54 55
lo: latitudine,(et)duratione,absque ter
56
mino (est.)

§ 2

f.23 p.1. §1 故 cu 1 至 chi 2 誠 chim 3 無 vu 4 息 sie 5 。 §.2. 不 pu 6 息 sie 7 則 çe 8 久 Kieu 9 久 Kieu 10 則 çe 11 徵 chim 12 。

§.3 徵 chim 13 則 çe 14 悠 yeu 15 遠 yuen 16 悠 yeu 17 遠 yuen 18 則 çe 19 博 po 20 厚 heu 21 博 po 22 厚 heu 23 則 çe 24 高 cao 25 明 mim 26 。 §.4. 博 po 27

厚 heu 28 所 so 29 以 y 30 載 çai 31 物 ue 32 也 ye 。 高 cao 33 明 mim 34 。 所 so 35 以 Y 36 覆 feu 37 物 ue 38 也 Ye 悠 Yeu 39 久 Kieu 40 所 so 41 以 Y 42

成 chim 43 物 ue 44 也 Ye 。 p.2. §.1 博 po 45 厚 heu 46 配 poi 47 地 ti 48 。 高 cao 49 明 mim 50 配 poi 51 天 tien 52 。 悠 Yeu 53 久 Kieu 54 無 uu 55 疆 Kiam 56

1 1 2 3
§.2. Cúm sit talis (ac) tantus; nō
4
(prius) exhibet sese (atque ostentat,)
5 5 6 7
ac tum deinde manifestus fit: non
8 9 9 10
(prius) motū, ac tum deinde conuer-
10 11
sionē efficit: non (prius operoso quodam virium molimine quidpiam)
12 13 13 14
facit, ac tum deinde perficit.

15 16 17 18
§.3. Coeli terræque ratio potest
19 20 21 22
vnico uerbo exhauriri: (et) hæc
23 24 25
(quidem) in efficiendis rebus non
26
(est quid) duplex, (sed unicum quid
27 28
et simplex:) adeoque huius (eius-
29 30
dem in) procreandis rebus (uirtus
31 32
est) inscrutabilis.

33 34
§.4. (Hæc itaque) coeli (et) ter-
35 36 37
ræ ratio lata (est, et) profunda,
38 39 40
sublimis (et) clara, late diffusa (et)
41
perdurans.

42 43 44 45 46
§.5. Iam hoc coelū (est) hæc lu-
47 48
cis (et) fulgoris tātilla portio: (at) ue-
49 49 50 51
nīēdo ad ejus (totius molis) in-
termi

§.2. 如 ju 1 此 çu 2 者 che 不 pu 3 見 hien 4 而 lh 5 章 cham 6 不 pu 7 動 tum 8 而 lh 9 變 pien 10 無 uu 11 為 guei 12 而 lh 13 成 chim 14

§.3. 天 tien 15 地 ti 16 之 chi 道 tao 17 可 co 18 一 ye 19 言 yen 20 而 lh 盡 çin 21 也 ye 其 Ki 22 為 guei 23 物 ue 24 不 pu 25 貳 lh 26 則 çe 27

其 Ki 28 生 sem 39 物 ue 30 不 pu 31 測 çe 32

§.4. 天 tien 33 地 ti 34 之 chi 道 tao 35 博 po 36 也 ye 厚 heu 37 也 ye 高 cao 38 也 ye 明 mim 39

也 ye 悠 yeu 40 也 ye 久 Kieu 41 也 ye

§.5. 今 Kin 42 夫 fu 43 天 tien 44 斯 su 45 昭 chao 46 昭 chao 47 之 chi 多 to 48 及 Kie 49 其 Ki 50 無 uu 51

terminabilē (amplitudinē;) sol, luna, stellæ, signaque coelestia (in eo) suspēsa cōtinētur; uniuersæ (itē) res (ab eo) teguntur: Iam (tātilla) hæc terræ (portio, quā calcamus, cum totâ eius mole collata, uixdum) unius pugilli terrei (est) quantitas: (at) ueniendo ad (totius) eius (molis) uastitatem (et) profūditatē; sustētat mōtē HOA YO (dictū;) et tamē non grauatur: cōplectitur sinu flumina, (et) maria; & tamen non inundatur: omniū (est illa) rerum sustentaculum. Iam hic (unus) mons vnius (item) frusti lapidei tantillū (quid est: at) ueniendo ad eius (totius molis) latitudinem (et) magnitudinem; plantæ, (et) arbores (ibi) nascuntur; volucres, (et) feræ (ibi) comorantur: metalla (itē) lapidesque pretiosi (in eius) visceribus latētes in lucē prodeūt. Iā hæc aqua, unius (item

窮 Kium 1 也 ye 日 ge 2 月 yue 3 星 sim 4 辰 xin 5 繫 hi 6 焉 yen 萬 uan 7 物 ue 8 覆 feu 9 焉 yen 今 Kin 10 夫 fu 11 地 ti 12 一 ye 13 撮 ço 14

土 tu 15 之 chi 多 to 16 及 Kie 17 其 Ki 18 廣 quam 19 厚 heu 20 載 çai 21 華 hoa 22 嶽 yo 23 而 lh 24 不 pu 25 重 chum 26 振 chin 27 河 ho 28 海 hai 29 而 lh 30

不 pu 31 洩 sie 32 萬 uan 33 物 ue 34 載 çai 35 焉 yen 今 Kin 36 夫 fu 37 山 xan 38 一 ye 39 卷 Kiuen 40 石 xe 41 之 chi 多 to 42 及 Kie 43 其 Ki 44 廣 quam 45

大 ta 46 草 çao 47 木 mo 48 生 sem 49 之 chi 禽 Kin 50 獸 xeu 51 居 Kiu 52 之 chi 寶 pao 53 藏 çam 54 興 him 55 焉 yen 今 Kin 56 夫 fu 57 水 xui 58 一 ye 59

(item) cochlearis tantilla (est) portio: (at) ueniendo ad (totius) ejus (molis) inexhaustam abyssum; cete grandia, crocodili, serpentes, dracones, pisces, testudines, (in ea) procreantur: opes (denique ac) diuitiæ (ex ea) enascuntur.

f. 24 p. 1. Oda ait: solius coeli virtus proh quam alte recondita! nunquam cessat. quasi diceret: (inquit C,u Su.) coelum ideo est coelum. Quomodo (prosequitur Oda.) non (ubique) manifesta Ven Regis virtutum puritas? quasi diceret: (addit C,u Su.) Ven Rex ideo fuit Ven, (talis scilicet ac tantus uir, cuius) puritas quoque nunquam defecit.

p. 2. §. 1. (O quam) magna Sancti viri

勺 xo 之 chi 多 to 及 Kie 其 Ki 不 pu 測 çe 黿 yuen 鼉 to 蛟 Kiao 龍 lum 魚 yu 鼈 pie 生 fem 焉 yen 貨 ho 財 çai

殖 xe 焉 yen。 f. 24 p. 1. 詩 xi 云 yun 維 guei 天 tien 之 chi 命 mim 於 u 穆 mo 不 pu 已 Y。 蓋 cai 曰 yue 天 tien 之 chi

所 so 以 y 爲 guei 天 tien 也 ye。 於 u 乎 hu 不 pu 顯 hien 文 uen 王 uam 之 chi 德 te 之 chi 純 xun。 蓋 cai 曰 yue

文 uen 王 uam 之 chi 所 so 以 y 爲 guei 文 uen 也 ye。 純 xun 亦 Ye 不 pu 已 Y。 p. 2. §. 1. 大 ta 哉 çai 聖 xim 人 gin

lex

1 1
lex (et) uirtus!
2 3
§.2. (O quám in) imensũ diffusa!
4 5 6 7
producit, cõseruatque omnia: (adeo)
8 9 10 11
eminés, (ut) pertingat ab coelum.
12 13 14
§.3. O abũdantiã (eius) maximã!
15 16 17 18
rituũ (maiorũ, et) officiorũ trecẽta (ca-
19 20
pita; et) rituũ (minorũ,) officiorũque
21 22
ter mille (capita, magna et parua omnia complectitur.)
23 24 25
f. 25. p. 1. § .1. Expectãdus hic uir (est:)
26 27 28
tũ demũ (hæc õnia poterũt) opere perfici.
29 30 31 32 33
§.2. Ideo dici solet: si nõ (existat) sũma
34 35 36 37 38
uirtus; sũma lex nequaquã coalescet.
39 40 41
§.3. Hinc uirtutis studiosus sumopere
42 43
colit (et cõseruare studet) rationa-
44 45 46 46
lẽ naturã (suã:) adeoque ad rectæ rati-
46 47
onis regulã (omnia accurate) explorãs,
48 49
(seseque) instituẽs, implet (mentis suæ)
50 51 52
capacitatẽ (et) amplitudinẽ; atque ex-
53 54
haurit (ac perspicit etiã) subtilissima (et)

之 chi 道 tao 1 §.2. 洋 yam 2 洋 yam 3 乎 hu 發 fa 4 育 yo 5 萬 uan 6 物 ue 7 峻 çiun 8 極 Kie 9 于 yu 10 天 tien 11

優 yeu 12 優 yeu 13 大 ta 14 哉 çai 禮 li 15 儀 Y 16 三 san 17 百 pe 18 威 guei 19 儀 Y 20 三 san 21 千 çien 22 f. 25. p. 1. §. 1. 待 tai 23 其 Ki 24

人 gin §.3. 25 而 lh 26 後 heu 27 行 him 28 §.2. 故 cu 29 曰 yue 30 苟 Keu 31 不 pu 32 至 chi 33 德 te 34 至 chi 35 道 tao 36 不 pu 37 凝 ym 38 焉 yen

§.3. 故 cu 39 君 Kiun 40 子 çu 41 尊 çun 42 德 te 43 性 sim 44 而 lh 45 道 tao 46 問 uen 47 學 hio 48 致 chi 49 廣 quam 50 大 ta 51 而 lh 52 盡 çin 53 精 çim 54

1
(et) minutissima(quæque. Præterea
2 2
perficit et)ad apicē perducit (natiuā
3 4
eiusdē mētis suæ)sublimitatē(et)clari_
5 6
tatē; et quidē(omnia agēdo iuxta re_
7 8 9 10 11 12
gulā medij,recolit vetera,& studet sci_
13 14
re noua.(Denique stabilit et)corrobo_
15 16 17
rat ante parta, ut augeat(et perficiat,)
18 18
quod fas(et)æquum (est)
19 20 21 22
p.2.§.1.Hac de causa cōsistēs(in)supe_
23 24 25
riori(loco,)nō īsolescit:cōsistēs(in)īfe
26 27 28
riori(loco,)nō(est)refractarius.(si in)
29 30 31 31 32 33
regno vigeat uirtus(ac)leges; ejus ser_
34 35 36
mo sufficit, ut(etiā nolēs)promoueatur
37 38 39
(ad dignitatē.Si)regnū sine uirtute(ac)
39 40 41 42 43 44
legibus(sit;)ejus silētiū sufficit,ut īper_
44 44 45 46 47 48
turbatus sibi vacet.Oda ait:quia recte
48 49 50 50
ītelligēs(erat,)ac rerū prudēs īdagator
(.loquitur de quodā sapiēte Chúm_
51 52
xan_fu dicto.)idcirco illæsā cōseruauit
53 54 55 56
suā personā. Hoc illud est,(.addit C,u_
57
Su.)quod hic supra)diximus.

微 ui 1 極 Kie 2 高 cao 3 明 mim 4 而 lh 5 道 tao 6 中 chum 7 庸 yum 8 溫 uen 9 故 cu 10 而 lh 11 知 chi 12 新 sin 13 敦 tun 14 厚 heu 15 以 Y 16 崇 çum 17

禮 li 18

p.2. §.1.

是 xi 19 故 cu 20 居 Kiu 21 上 xam 22 不 pu 23 驕 Kiao 24 為 guei 25 下 hia 26 不 pu 27 倍 poi 28 國 que 29 有 yeu 30 道 tao 31 其 Ki 32

言 yen 33 足 ço 34 以 Y 35 興 him 36 國 que 37 無 uu 38 道 tao 39 其 Ki 40 默 me 41 足 ço 42 以 Y 43 容 yum 44 詩 xi 45 曰 yue 46 既 Ki 47 明 mim 48 且 çie 49

哲 che 50 以 Y 51 保 pao 52 其 Ki 53 身 xin 54 其 Ki 55 此 çu 56 之 chi 謂 guei 與 yu 57

§.2.

§.2. Confucius ait: (si quis) rudis (est;) & tamen vult suo (unius) judicio uti: (si quis) e uili plebe (est,) & tamē vult sibi arrogare quæ non sunt sui juris (et) fori: (si) natus in præsēti sæculo, (tamē) cōuertat se (ad) priscorū (iā antiquatas) leges: qui talia agūt; calamitates obueniēt ipsorū personis.

§.2. Nisi (fuerit) Imperator, nemo instituat urbanitatis officia; nec inducat (nouos) curiæ usus; nec mutet quidquam rei literariæ.

f.26. p.1. §.1. Moderni Imperij currus eosdē (ducunt) sulcos, (quos olim:) libri eandem (seruant) methodū, (quā olim:) morum (quoque) eadem ratio (est).

§.2. Tametsi (quis) habeat eorum (priscorū scilicet Regū) dignitatem: si (tamen) careat eorum uirtute; ne

§.2 子 çu 1 曰 yue 2 愚 yu 3 而 lh 4 好 hao 5 自 çu 6 用 yum 7 賤 çien 8 而 lh 9 好 hao 10 自 çu 11 專 chuen 12 生 sem 13 乎 hu 14 今 Kin 15 之 chi

世 xi 16 反 fan 17 古 cu 18 之 chi 19 道 tao 20 如 ju 此 çu 21 者 che 烖 çai 22 及 Kie 23 其 Ki 24 身 xin 25 者 che 也 ye §.3. 非 fi 26

天 tien 27 子 çu 28 不 pu 29 議 Y 30 禮 li 31 不 pu 32 制 chi 33 度 tu 34 不 pu 35 考 cao 36 文 uen 37 f.26 p.1. §.2 今 Kin 38 天 tien 39 下 hia 40 車 Kiu 41

同 tum 42 軌 quei 43 書 xu 44 同 tum 45 文 uen 46 行 him 47 同 tum 48 倫 lun 49 §.2 雖 sui 50 有 yeu 51 其 Ki 52 位 guei 53 苟 Keu 54 無 uu 55 其 Ki 56 德 te 57

1 2 3 4 5 6
ne ausit īstituere ritus(et)musicā:tamet
7 8 9 10
si(quis)habeat eorum uirtutem; si(ta-
11 12 13 14 15
men)careat eorum dignitate, itē nec
16 17 18 19
ausit instituere ritus(et) musicam.

20 21 22
§.3. Confucius dicebat: ego(cū
23
uoluptate)refero (familiæ Imperato-
24 25 26
riæ) HIA ritus (at exigui Regni) KI
27 28
(posteri) non (sunt horum) sufficiens
29 30 31
testimoniū: ego didici (familiæ Impe-
32 33 34 35
ratoriæ)YN ritus, (et)sūt(regni) SVM
36
(posteri, apud quos horū adhuc)extāt
36 37 38
monimenta. ego(itē)studui(huius fa-
39 40
miliæ Imperatoriæ)CHEV ritibus,(et
41 42 42 43 44
hi)nunc in usu sunt:ego(igitur)sequar
45
(huius)CHEV (ritus.)

46 47 48
P.2. §.1.(Ad)gubernandū Imperia
49 50 51
sunt (illa) tria maximi momenti: (et)
52 53
illa (rariora faciunt, seu,) minuunt
54
peccata.

55 55
§.2. Superiorum temporum Reges
quam-

不 pu 1 敢 can 2 作 ço 3 禮 lì 4 樂 yo 5 焉 yen 。 雖 sui 6 有 yeu 7 其 Ki 8 德 te 。 9 苟 Keu 10 無 uu 11 其 Ki 12 位 guei 。 13 亦 ye 14 不 pu 15 敢 can 16

作 ço 17 禮 lì 18 樂 yo 19 焉 yen 。

§.3. 子 çu 20 曰 yue 。 21 吾 ngu 22 說 xue 23 夏 hia 24 禮 lì 。 25 杞 Ki 26 不 pu 27 足 ço 28 徵 chim 29 也 ye 。 吾 ngu 30 學 hio 31 殷 yn 32 禮 lì 。 33 有 yeu 34 宋 sum 35 存 çun 36 焉 yen 。 吾 ngu 37 學 hio 38 周 cheu 39 禮 lì 。 40 今 Kin 41 用 yum 42 之 chi 。 吾 ngu 43 從 çum 44 周 cheu 。 45

p. 2. §.1. 王 uam 46 天 tien 47 下 hia 48 有 yeu 49 三 san 50 重 chum 51 焉 yen 。 其 Ki 52 寡 qua 53 過 quo 54 矣 Y 乎 hu 。

§.2 上 xam 55 焉 yen

1 2 2 3
quãuis probe statuerit leges; (tamẽ) ca-
4 5 6
rẽt testimonio: (et cũ) desit testimoniũ;
7 8 8 9 10 11
nõ datur fides: (si) nõ datur fides; popu
12 13 14
lus nõ sequitur. (Vir Sanctus) in infe-
14 15
riori (seu priuato) cõstitutus, tametsi vr
16 16
banitatis officia colat; (est tamẽ priua-
17 18 19
tus ac) sine dignitate: (et cùm) sine di-
20 21 22
gnitate (sit, ei) nõ datur fides: (ac deni
23 24
que quia) sine fide (et authoritate est,)
25 26 27
populus (ipsum) non sequitur.
28 29 30 31
§.3. Ideo perfecti Regis recta guber
31 32 33 34 34
nãdi ratio fũdatur in suâ ipsius perso-
35
nâ, testatã faciẽdo (uirtutẽ suã) vniuer-
36 37 38
so populo. Explorat (exigitque regimẽ
39 40 41 42
suũ) ad (normã) triũ (priscorũ) Regũ, &
43 44 45
nõ aberrat: (cõfert et cõbinat) res á se
45 46 47 48 49
gestas cũ coeli terræque (lege;) et (huic)
50 51 52 53
nõ aduersatur. testatã facit ipsis (adeo)
54 55
spiritibus (quãtũuis recõditis uirtutẽ
56 57 58
suã,) & nihil dubitat. (imo etiam post)
69 60 61
centum sæcula expe- ctato

者 che 雖 sui 1 善 xen 2 無 uu 3 徵 chim 4 無 uu 5 徵 chim 6 不 pu 7 信 sin 8 不 pu 9 信 sin 10 民 min 11 弗 fe 12 從 çum 13 下 hia 14 焉 yen 者 che

雖 sui 15 善 xen 16 不 pu 17 尊 çun 18 不 pu 19 尊 çun 20 不 pu 21 信 sin 22 不 pu 23 信 sin 24 民 min 25 弗 fe 26 從 çum 27

§.3. 故 cu 28 君 Kiun 29

子 çu 30 之 chi 道 tao 31 本 puen 32 諸 chu 33 身 xin 34 徵 chim 35 諸 chu 庶 xu 36 民 min 37 考 cao 38 諸 chu 39 三 san 40 王 uam 41 而 lh 42 不 pu 43 繆 mo 44

建 Kien 45 諸 chu 46 天 tien 47 地 ti 48 而 lh 49 不 pu 50 悖 po 51 質 che 52 諸 chu 53 鬼 quei 54 神 xin 55 而 lh 56 無 uu 57 疑 Y 58 百 pe 59 世 xi 60 以 Y 61

1 2 3
ctato Sancto, (quin testata futura sit,)
4 5
nihil ambigit.

F. 27. p. 1. §. 1. (Quod) tes-
6 7 8 9 10
tatam fore spiritibus non dubitet, (in-
11 12
de est, quia) nouit coelum: (quód
13 14 15 16
post) cētum (etiam) sæcula expectato
17 18 19
Sancto (eandem testatam fore) nihil
20 21
(item) ambigat; (inde est, quia) no-
22
uit hominem.

23 24 25 26
§. 2. Hâc de causâ perfectus Rex
27 28
(si quidpiam) aggreditur; iam (hoc ip-
29 30 31
sum omnibus) sæculis esse potest or-
32 33 34 35
bis principium: (si quidpiã) agit; iam
36 37 38 39
(hoc õnibus) sæculis esse potest orbis
40 41 42
lex: (si quid) loquitur, iam (id õnibus)
43 44 45 46 47
sæculis esse potest orbis norma. (de-
48 49
nique talis est, ut) procul absentes iã
50 51 52
(ad ipsum) anhelent: (qui ueró) propi-
53 54 55
ores (sunt;) iam nullo (ipsius) tœdio
55
afficiantur.

§. 3.

俟 fu 1 聖 xim 2 人 gin 3 而 lh 4 不 pu 惑 hoe 5 f. 27 p. 1. §. 1 質 che 6 諸 chu 鬼 quei 7 神 xin 8 而 lh 無 uu 9 疑 y 10 知 chi 11 天 tien 12

也 ye 百 pe 13 世 xi 14 以 y 15 俟 su 16 聖 xim 17 人 gin 18 而 lh 不 pu 19 惑 hoe 20 知 chi 21 人 gin 22 也 ye

§. 2. 是 xi 23 故 cu 24

君 Kiun 25 子 çu 26 動 tum 27 而 lh 28 世 xi 29 為 guei 30 天 tien 31 下 hia 32 道 tao 33 行 him 34 而 lh 35 世 xi 36 為 guei 37 天 tien 38 下 hia 39 法 fa 40 言 yen 41

而 lh 42 世 xi 43 為 guei 44 天 tien 45 下 hia 46 則 çe 47 遠 yuen 48 之 chi 則 çe 49 有 yeu 50 望 uam 51 近 Kin 52 之 chi 則 çe 53 不 pu 54 厭 yen 55

1 2 3 4
§.3. Carmen ait: (si) existat illic,
5 6 7
nullus (eum) auersatur. (si) existat
8 9 10 11 12 13 14
isthic, nulli toedio est. quasi diu, noc-
15 16 17 18
tuque, et in perpetuum deprædicabi-
19 20
tur Perfectus Rex (. addit C,u Su.) nul
21 22 23 24 25 26
lus dum fuit, (qui) non hoc modo, &
27 28 29
(quàm) citissime obtinuerit laudem
29 30 31 32
(et) famam per uniuersum orbem.

33 34
p 2. §.1. Confucius (.inquit C,V
35 36
SV.) eminus, honorifice comemo-
37 38
rabat YAO (et) XVN (priscos Re-
39 40
ges:) comminus (uerò) sequebatur
41 42
VEN (et) VV (modernos Reges.)
43 44 45 46
supra, imitabatur coeli tempora:
47 48
infra, conformabat se aquæ (et)
49
terræ.

50 51 52
§. 2. Quemadmodum coelum
53 54 55
(et) terra, (hæc quidem) nihil non
56 57
continet (et) sustentat; (illud uerò)
58 59 60
nihil non tegit (et)

§.3. 詩 xi (1) 曰 yue (2) 在 çai (3) 彼 pi (4) 無 uu (5) 惡 u (6) 在 çai (7) 此 çu (8) 無 uu (9) 射 tu (10) 庶 xu (11) 幾 Ki (12) 夙 so (13) 夜 ye (14) 以 y (15) 永 yum (16)

終 chum (17) 譽 yu (18) 君 Kiun (19) 子 çu (20) 未 ui (21) 有 yeu (22) 不 pu (23) 如 ju (24) 此 çu (25) 而 lh (26) 蚤 çao (27) 有 yeu (28) 譽 yu (29) 於 yu (30) 天 tien (31) 下 hia (32) 者 che

也 ye。

p. 2. §.1. 仲 chum (33) 尼 nhi (34) 祖 çu (35) 述 xo (36) 堯 yao (37) 舜 xun (38) 憲 hien (39) 章 cham (40) 文 uen (41) 武 uu (42) 上 xam (43) 律 lio (44) 天 tien (45) 時 xi (46)

下 hia (47) 襲 sie (48) 水 xui (49) 土 tu。

§.2. 辟 pi (50) 如 ju (51) 天 tien (52) 地 ti (53) 之 chi (54) 無 uu (55) 不 pu (56) 持 chi (57) 載 çai (58) 無 uu (59) 不 pu (60) 覆 feu

1 2 3 4
(et) ambit. quēadmodum (item) qua-
5 6 7 8
tuor tēpora ſucceſsiue procedūt: quēad
8 9 10 11 12
modū ſol (et) luna alternatī illumināt.
(ſic cū quâdā proportione Cōfucius.)
13 14 15 16
§.3. Vniuerſæ res unâ procreātur,
17 18 19 20
& non ſibi mutuo nocent: (quatuor
temporum, ſolis item ac lunæ) ſucceſ-
21 22 23 24 25
ſiui motus æquabiliter procedūt, & nō
26 27 28 28
ſibi mutuo cōtrariātur. tenues (ac) limi
tatæ, (quæ rebus inditæ ſunt,) vir-
29 30 31
tutes, (ceu) flučti (cuiuſdā) emanatio-
32 32
nes (ſūt. illa autē) magna (et) illimitata
33 34 34
virtus effectrix (et) corroboratrix (ema-
35 36 37
nātiū) procreationū (eſt.) Iſtud (eſt,) coe
38 39 40 41 42
lū (et) terra propter quod ſūt magna.
43 44 45
f.28.p.1.§.1. Solum (in) toto orbe
46 47 47 48 49
ſume perfectus (et) Sanctus eſt qui que-
50 51
at (ōnia) percipere, clare intelligere,
52 53
penetrare, (et) cōprehēdere; (adeoque)
54 55 56 57
ſufficiens eſt, ut habeat regimen.
58 59
(Eius animi) magnitudo, liberali-
60
tas, affabilitas,

(ac) be-

幬 tao 1 辟 pi 2 如 ju 3 四 ſu 4 時 xi 5 之 chi 錯 çe 6 行 him 7 如 ju 8 日 ge 9 月 yue 10 之 chi 代 tai 11 明 mim 12 §.3. 萬 uan 13 物 ue 14

並 pim 15 育 yo 16 而 lh 17 不 pu 18 相 ſiam 19 害 hai 20 道 tao 21 並 pim 22 行 him 23 而 lh 24 不 pu 25 相 ſiam 26 悖 po 27 小 ſiao 28 德 te 29 川 chuen 30 流 lieu 31

大 ta 32 德 te 33 敦 tun 34 化 hoa 35 此 çu 36 天 tien 37 地 ti 38 之 chi 所 ſo 39 以 Y 40 為 guei 41 大 ta 42 也 ye f.28 p.1. §.1 唯 guei 43 天 tien 44

下 hia 45 至 chi 46 聖 xim 47 為 guei 48 能 nem 49 聰 çum 50 明 mim 51 睿 jui 52 知 chi 53 足 ço 54 以 y 55 有 yeu 56 臨 lin 57 也 ye 寬 quon 58 裕 yu 59 溫 uen 60

1 2 3 4
(ac) benignitas, sufficiũt, ut habeat ca-
5 5
pacitatẽ, (quâ admittat et) cõplectatur
6 7
(uniuersos. eius) actiuitas, animi celsi-
8 9 10 11
tudo, robur, (et) cõstãtia, sufficiũt, ut
12 13
(õnia) manu-teneat (eius pura illa) si-
14 15 16 17
plicitas, serietas, æquabilitas rectitudo,
18 19 20 21 21
sufficiũt, ut obtineat honorẽ, (et) vene-
rationẽ. (Multiplices animi dotes ac) or-
22 23
namẽta, (eorũque mirabilis illa) tẽperi-
es, (qua õnia in põdere et mẽsura mo-
24 24 25
deratur.) minimarũ (etiã) rerũ exacta in-
25 25 26 27
uestigatio (ac) discussio, sufficiũt, ut ha-
28 29
beat quo (citra errorẽ õnia) discernat.
30 31 32
§. 2. (Est etiã) ãplus, diffusus, profũdus,
33 33 34
(rerũque õniũ) fos (et) origo: adeoque
35 36
(suis) tẽporibus (sese) prodit exeritque.
37 38 39 40
p. 2. §. 1. Ampl⁹, (et) difus⁹, velut coelũ:
41 42 43 44
placidus (et) profũdus, velut aquarũ a-
44 45 45 46 47
byssus. (si) foras se prodat, jã e populo
48 49 50
nullus (erit, qui eũ) no uereretur: (si) lo-
51 52 53 54
quatur, jã e populo nullus (erit, qui ei)
55 56 57 58 59
nõ det fidẽ. (si quid) agat; jã e populo

柔 jeu 1 足 ço 2 以 y 3 有 yeu 4 容 yum 5 也 Ye 發 fā 6 強 Kiam 7 剛 cam 8 毅 Y 9 足 ço 10 以 Y 11 有 Yeu 12 執 che 13 也 Ye 齊 chai 14 莊 chuam 15

中 chum 16 正 chim 17 足 ço 18 以 Y 19 有 Yeu 20 敬 Kim 21 也 Ye 文 uen 22 理 li 23 密 mie 24 察 cha 25 足 ço 26 以 Y 27 有 Yeu 28 別 pie 29 也 Ye

§. 2. 溥 pu 30 博 po 31 淵 yuen 32 泉 çiuen 33 而 lh 34 時 xi 35 出 cho 36 之 chi

p. 2. §. 1. 溥 pu 37 博 po 38 如 ju 39 天 tien 40 淵 yuen 41 泉 çiuen 42

如 ju 43 淵 yuen 44 見 hien 45 而 lh 46 民 min 47 莫 mo 48 不 pu 49 敬 Kim 50 言 yen 51 而 lh 52 民 min 53 莫 mo 54 不 pu 55 信 sin 56 行 him 57 而 lh 58 民 min 59

1 2 3
nullus (erit,qui ei) non gratulabūdus
3
applaudat.

4 5 6
§.2. Hac decausa (eius) fama (ac)
7 8 9 10
nomen oceani (instar) exundabit per
11 12 13
mediū (Sinarū) regnū, (et) hinc di-
13 14 15
manans pertinget ad (usque) barba-
16 17 18 19
ros: naues (et) currus quócunque ap-
20 21 22 23
pellunt; hominum uires quócunque
24 25 26 27 28
penetrāt: coelū quidquid tegit: tellus
29 30 31 32 33
quidquid sustinet: sol (et) luna quid-
34 35 36 37
quid collustrant: pruina (et) ros quó-
38 39
cúque decidūt: quicunque (denique)
40 41 42 43
habent sanguinē (et) respirationē, non
44 45 46
(poterunt eum) non uenerari (et) ama-
47 48 49
re. Ideo (supra) dicebam (eum) æqui
50
parari coelo.

51 52 53
f.29.p.1.§.1 Solúmodo in vuiuerso
54 55 56 57
(hoc) sume perfectus, est (qui) queat
58 59 60 61
distinguere (et) contexère mundi
mag

莫 mo 1 不 pu 2 說 yue 3 ○ §.2. 是 xi 4 以 Y 5 聲 xim 6 名 mim 7 洋 yam 8 溢 ye 9 乎 hu 10 中 chum 11 國 que 12 ○ 施 xi 13 及 Kie 14 蠻 man 15 貊 me 16 ○

舟 cheu 17 車 Kiu 18 所 so 19 至 chi 20 ○ 人 gin 21 力 lie 22 所 so 23 通 tum 24 ○ 天 tien 25 之 chi 所 so 26 覆 feu 27 ○ 地 ti 28 之 chi 所 so 29 載 çai 30 ○ 日 ge 31

月 yue 32 所 so 33 照 chao 34 ○ 霜 xuam 35 露 lu 36 所 so 37 隊 chui 38 ○ 凡 fan 39 有 yeu 40 血 hiue 41 氣 Ki 42 者 che 莫 mo 43 不 pu 44 尊 çun 45 親 çin 46 故 cu 47

曰 yue 48 配 poi 49 天 tien ○ 50

f.29 p.1. §.1.

唯 guei 51 天 tien 52 下 hia 53 至 chi 54 誠 chim 55 ○ 為 guei 56 能 nem 57 經 Kim 58 綸 lun 59 天 tien 60 下 hia 61 之 chi

1 2 3 4 5
magnum ordinẽ, (et) erigere vniuerſi
6 7 8
magnũ fundamentũ, (et) perſpectã ha-
9 10
bere coeli (et) terræ (rationẽ in) pro-
11 12
creatione (et) conſeruatione (rerum.
13 14 15
Si) talis tãtuſque (eſt,) quomodo erit
16 17
(res ulla,) cui innitatur, (uel, à quâ ipſe
dependeat ?
18 19
§.2. Sume beneuolus (ac) beneficus
20 21 21 22
(eſt) eius amor (et) pietas: placidiſſima
23 24
(ac) profũdiſſima eius (perfectionũ) a-
25 26 27 28 29
byſsus: latiſſime patẽs eius coelum.
30
p.2. §.1. Si quis (cõcludit C,u Su.)
31 32 33 34
nõ (ſit) reuerá perſpicax, clare intelli-
35 36 37 38
gẽs, Sãctus, prudẽs, (et) alte penetrãs coe
39 40
li virtutes: hũc (modó dictũ Sãctũ) ec-
41 42 43
quis (alius poterit cognoſcere ?
44 45 46 47
§.2. Oda ait indutꝰ ueſtẽ diuitẽ, (ac)
47 48 49
uariegatã, (ſi) ſuperíduat uulgarẽ penu-
50 51 52
lã; (is ſcilicet) odit ejuſmodi ornatus o-
53 53 54
ſtẽtationẽ (ac) ſplẽdorẽ. Ideo (ait C,u-
55 56 57 58
Su.) perfecti viri uirtus occulit ſe-

大 ta 1 經 Kim 2 立 lie 3 天 tien 4 下 hia 5 之 chi 大 ta 6 本 puen 7 知 chi 8 天 tien 9 地 ti 10 之 chi 化 hoa 11 育 yo 12 夫 fu 13 焉 yen 14 有 yeu 15

所 so 16 倚 Y 17 §.1 肫 chun 18 肫 chun 19 其 Ki 20 仁 gin 21 淵 yuen 22 淵 yuen 23 其 Ki 24 淵 yuen 25 浩 hao 26 浩 hao 27 其 Ki 28 天 tien 29 p.2. §.1. 苟 Keu 30

不 pu 31 固 cu 32 聰 çum 33 明 mim 34 聖 xim 35 知 chi 36 達 ta 37 天 tien 38 德 te 39 者 che 其 Ki 40 孰 xo 41 能 nem 42 知 chi 43 之 chi §.2 詩 xi 44

曰 Yue 45 衣 Y 46 錦 Kin 47 尚 xam 48 絅 Kium 49 惡 u 50 其 Ki 51 文 uen 52 之 chi 著 chu 53 也 Ye 故 cu 54 君 Kiun 55 子 çu 56 之 chi 道 tao 57 闇 ngan 58

1 2 3 4
se (illa quidē;) sed indies (ultró) man fe
5 6 7
statur: improbi (ueró fucata) uirtus
8 9 10
(quia solū) specie tenús (est talis;) proi-
11 12
de indies (magis ac magis) euanescit.
13 14 15 16
Perfecti uiri uirtus insipida (uidetur;)
17 18 19 20
& tamē nō parit fastidiū: exile (quid, et
20 21
prope) cōtēptibile (uidetur;) & tamen
22 23
(multū) habet uenustatis: rudis īformis
24 25
que (uidetur;) & tamē (intús) perpolita
(est. Itaque si uir eiusmodi pefectus) no
26 27 28
uerit (eorū, quæ) lōge absūt, proximum
28 29 30
prīcipiū: nouerit (itē) morū motuūque
31 32 33
originē: nouerit (denique) subtiliū (et)
33 34 35
arcanorū manifestationē: poterit (dein
36 37
de) hoc modo (paulatim) gradum face
38
re (ad) uirtutem (Sanctorum.)
39 40 41
f. 30. p. 1. Oda ait: penitús abdita li-
42 43 44
cet delitescāt (uitiū et uirtus;) tamē (uel
45 46 46 47
sic) omnino in lucē prodibūt. Ideo (expo
48 49 50
nit Cu Su.) uir perfectus cordis intima
51 52 53
discutiēs, (si) nihil morbidi (deprehen
54 55 56 57
dat;) nō (est cuius eū) pudeat in corde

然 gen 1 而 lh 2 日 ge 3 章 cham 4 小 siao 5 人 gin 6 之 chi 道 tao 7 的 tie 8 然 gen 9 而 lh 10 日 ge 11 亡 uam 12 君 Kiun 13 子 çu 14 之 chi 道 tao 15

淡 tan 16 而 lh 17 不 pu 18 厭 yen 19 簡 Kien 20 而 lh 21 文 uen 22 溫 uen 23 而 lh 24 理 li 25 知 chi 26 遠 yuen 27 之 chi 近 Kin 28 知 chi 29 風 fum 30 之 chi

自 çu 31 知 chi 32 微 ui 33 之 chi 顯 hien 34 可 cŏ 35 與 yu 36 入 ge 37 德 te 38 矣 Y

f. 30 p. 1.

詩 xi 39 云 yun 40 潛 çien 41 雖 sui 42

伏 fo 43 矣 Y 亦 ye 44 孔 cum 45 之 chi 昭 chao 46 故 cu 47 君 Kiun 48 子 çu 49 內 nui 50 省 sim 51 不 pu 52 疚 Kieu 53 無 uu 54 惡 u 55 於 yu 56 志 chi 57

1 2 3
(suo. Nimirũ) uir perfectus (ad) quod
4 5 6
nõ potest, (nisi difficulter,) peruenire;
7 8 9
(nõne) hoc ipsũ solúm (est,) homines
10 11 12
(passim) quod non uident ?
13 14 15 15
p. 2. §. 1. Oda ait: uide (ac) circũspice
16 17 18 19
(cúm) solus degis (in) tua domo: ĩsuper
20 21 22
ne agas, (de quo possis) erubescere in
23 24 25
(tuæ) domus recessu. Ideo (ait C,u Su)
26 27 28 29
vir perfectus nõ aggreditur (nego
30 31
tium,) & (tunc primúm) attendere si-
32 33 34
bi (incipit:) nõ profert sermonẽ, & (tũc
35
primúm de) verborũ ueracitate (cogi-
tat. sed sẽper, et in õnibus est uigilans.
36 37 38
§. 2. Oda ait: (Archimystes) ingredi-
39 39
ens (tẽplũ) mouet (et) inuitat (Spiritus,
40 41
et quãuis) nõ indicat (silẽtiũ; tamẽ) tẽ-
42 43 44 45
pore (sacrificij) nulla est (populi) côten
45 46 47
tio (aut) murmur. Eodẽ modo (ait C,u
48 49 50 51
Su.) Rex perfectus, (quãuis) nõ largia-
52 53 54
tur (multa;) tamẽ popul⁹ excitatur (ad
præstadũ quod sui muneris est. quãuis)
55 56 57 58 59
nõ irascatur, tamẽ popul⁹ (eũ) pertime-

君 Kiun 1 子 çu 2 之 chi 所 so 3 不 pu 4 可 co 5 及 Kie 6 者 che。其 Ki 7 唯 guei 8 人 gin 9 之 chi 所 so 10 不 pu 11 見 Kien 12 乎 hu。

p. 2. § . 1. 詩 xi 13 云 yun。14 相 siam 15 在 çai 16 爾 lh 17 室 xe。18 尚 xam 19 不 pu 20 愧 quei 21 于 yu 22 屋 uo 23 漏 leu。24 故 cu 25 君 Kiun 26 子 çu 27

不 pu 28 動 tum 29 而 lh 30 敬 Kim 31 不 pu 32 言 yen 33 而 lh 34 信 sin。35

§. 2 詩 xi 36 曰 yue。37 奏 çeu 38 假 Ke 39 無 uu 40 言 yen。41 時 xi 42

靡 mi 43 有 yeu 44 爭 çem。45 是 xi 46 故 cu 47 君 Kiun 48 子 çu 49 不 pu 50 賞 xam 51 而 lh 52 民 min 53 勸 Kiuen。54 不 pu 55 怒 nu 56 而 lh 57 民 min 58 威 guei 59

1 2 3
scit præ falcibus (et) securibus.

4 5 6 7
§.3. Oda ait: (si) nō apparēs (ac uelut)
8 9 10 11 12
solitaria (sit Regis) uirtus; cētū Reguli il
13 14 15
lā studiose æmulātur. Hac de causa (.in.
16 17
quit C,u Su.) si Rex perfectus (uirtutē)
18 19 20 21 22 23
solidè colat; jā orbis vniuersus pace per
fruetur.

24 25 26
f.31 p.1. Oda ait: ego cōplector et a.
mo (.inducitur XAM TI Supremus
coeli Imperator loquēs.) Regis Ven.
27 28 29 30
Vam clarā uirtutē, (quæ) nō magnope
31 32 33 34
re personabat, ut exteriús perciperetur,
35 36 37
(et appareret.) Cōfucius ait: sonitus
37 38 39
verberū, (et) splēdor exterior, in ordi.
40 41 42
ne ad cōuertēdū populū (sūt quid) pos.
43 44 45 46 47
terius. Oda ait: virtus (hæc est) quid sub
47 48 49
tile (et) leue īstar pili. Imó uerό (.subij-
50 51 52
cit C,u Su.) pilus adhuc habet, (quod
53
cū eo) cōparetur: (adeoque magis rem
declarat carmē aliud, quo dicitur:) su.
54 55 56 57 58 59 60
premi coeli res, nec sonū, nec odorē (ha
61
bet: sed) summum (quid est, et omnia
transcendens.

Finis Vers. Lit. Lib. 2.

於 yu 1 鈇 fu 2 鉞 yue ○ 3 §.3. 詩 xi 4 曰 yue ○ 5 不 pu 6 顯 bien 7 惟 guei 8 德 te 9 百 pe 10 辟 pie 11 其 Ki 12 刑 him 13 之 chi ○ 是 xi 14 故 cu 15

君 Kiun 16 子 çu 17 篤 to 18 恭 cum 19 而 lh 20 天 tien 21 下 hia 22 平 pim ○ 23 f.31 p.1. 詩 xi 24 云 yun 25 予 yu 26 懷 hoai 27 明 mim 28 德 te ○ 29 不 pu 30 大 ta 31

聲 xim 32 以 Y 33 色 se ○ 34 子 çu 35 曰 yue ○ 36 聲 xim 37 色 se 38 之 chi 於 yu 39 以 Y 40 化 hoa 41 民 min 42 末 mo 43 也 ye ○ 詩 xi 44 曰 yue ○ 45 德 te 46

輶 yeu 47 如 ju 48 毛 mao ○ 49 毛 mao 50 猶 yeu 51 有 yeu 52 倫 lun ○ 53 上 xam 54 天 tien 55 之 chi 載 çai ○ 56 無 uu 57 聲 xim 58 無 uu 59 臭 hieu ○ 60 至 chi 61 矣 y ○

孔 Cum 夫 fu 子 çu, siue Confucius, quem Sinenses vti Principem Philosophiæ suæ sequuntur et colunt, vulgari, uel domestico potius nomine 丘 Kieu dictus; cognomento 仲 chum 尼 nhi; natalem habuit sedem in Regno 魯 lu (quod Regnum in Prouinciam deinde, quæ hodie 山 xan 東 tum dicitur, redactum fuit) in pago 陬 çeu 邑 ye territorij 昌 cham 平 pim, quod ad ciuitatem 曲 Kio 阜 feu pertinet; hæc autem ciuitas paret vrbi 兖 yen 州 cheu dictæ. Natus est anno 21 Imperatoris 靈 lim 王 uam (fuit hic tertius et uigesimus e familiâ, seu domo Imperatoriâ 周 cheu dictâ) Anni nomen 庚 Kem 戌 sio; secundo itẽ et uigesimo anno 襄 siam 公 cum Regis, qui eâ tempestate Regnum lu obtinebat: die 13 undecimæ lunæ 庚 kem 子 çu dictæ, sub horam noctis secundam, anno ante Christi ortum 551. Mater ei fuit 徵 chim, e familia prænobili 顏 yen oriunda; Pater 叔 xo 梁 leam 紇 he, qui non solum primi ordinis magistratu quem gessit in Regno 宋 súm, sed generis quoque nobilitate fuit illustris; stirpem quippe duxit (uti Chronica sinensium testantur, et tabula genealogica, quæ prologomenis ad annales sinicos inseritur, perspicue docet) ex uigesimo septimo, siue penultimo Imperatore 帝 ti 乙 ye dicto. Porró natus est Comfucius Patri iam septuagenario, quem adeó triẽnis infans mox amisit; sed Mater pupillo deinde superstes fuit per annos unum et uiginti, cõiuge in monte 東 tum 防 fam Regni lu sepulto. Puer iam sexennis præmaturâ quadam maturitate, uiro, quám puero similior, cum æqualibus nunquam uisus est lusitare. Oblata edulia non ante delibabat, quám prisco ritu, qui 俎 çu 豆 teu nuncupatur, cælo uenerabundus obtulisset. Annorum quindecim adolescens totum se dedere cæpit Priscorum libris euoluendis, et reiectis ijs, quæ minús utilia uidebantur, optima quæque documenta selegit, primúm expressurus ea suis ipse moribus, deinde alijs quoque ad imitandum propositurus. Non multo post unâ cum 孟 mem 懿 y 子 çu, et

çu, et 南 nân 宮 cūm 敬 kím 叔 xŏ ad ritus ciuiles addiscedos se contulit. Decimonono, aut, ut alij, 20 ætatis anno duxit uxorem, quæ unica illi fuit 开 kien 官 quon 氏 xi, ex qua, sequenti mox anno suscepit filium 伯 pe 魚 yu; sed hoc deinde iam quinquagenario, cúm ipse 69 annos natus esset, orbatus est, uxore tribus ante annis amissâ: Haudquaquam tamen cum filio stirps omnis extincta est, sed per nepotem 子 çu 思 su, (qui auitæ laudis, ac philosophiæ studiosus Aui sui libros commentatus est, et magnis in Imperio muneribus perfunctus) perpetuâ posterorum serie cum non vulgari tam opulentiâ, quám dignitate ad hæc usque tempora propagata est, nulli fortasse familiarum, quas uel in Africâ, uel in Europa nobilitatis antiquitas commendat, postponenda. Sic quidem affirmare non dubitauit P. Ioañes Adamus Schall Soc. Iesu sacerdos, uir sinicarum rerum peritus in primis, cúm forte is, qui hac ætate Philosophi nomen ac stirpem tuetur, cum Pekini uisendi gratiâ, nec sine muneribus (qui mos est gentis) adiuisset: quod si meminerimus primam confucianæ stirpis originem, ab antiquissimis peti sinicæ gentis Imperatoribus 成 chim 湯 tam, 禹 yu, 黃 hoam 帝 ti; hunc autem iam ante annos 4 mille et ampliús sinis imperauisse, nullus utique de tantâ nobilitate dubitandi locus nobis erit, si modo Sinarum Chronicis fidem quam merentur dare placuerit. Varijs in locis Magistratum gessit Philosophus magnâ cum laude: curas ueró huiusmodi ac dignitates non alio fere studio admittebat, quám publicæ utilitatis, et spe propagandæ doctrinæ suæ: quâ quidem spe si forte falli se uideret, ultró scilicet magistratu sese abdicabat. Huius rei cúm aliás sæpe, tum ueró 55. ætatis suæ anno illustre testimonium dedit; cúm enim in Regno lù Mandarinum ageret (loquor hic more lusitanorum, á quibus in hoc oriente Mandarini uocantur, qui publicas res inter sinas administrãt) tanta legum obseruatio, rerumque et morum tam felix conuersio trimestri spatio mox consecuta est, ut iam uicini Reges, æmulique inuidiâ metuque aliquo tenerentur, haud ignari, Respublicas non aliâ re felicius conseruari et crescere, quám disciplinâ legumque obseruatione: finitimi ergo Regni, quod 齊 çi dicebatur, Rex atque Optimates tam præclaræ æmulorum gubernationi structuri insidias, donis eas, ut fit, tegunt: puellas formâ, canendi gratiâ, alijsque dotibus præstantes dono mittunt Regni lù Regi. Rex ignarus insidiarum dolosum munus admittit, capitur illicó mulicrcularum gratiâ, capiuntur et Proceres. sic prorsus, ut ad trimestre totum, dum nouis illis delicijs indulgeretur, negotia cessarint publica, et Regis adeundi uia præclusa fuerit: non tulit hoc Confucius: renunciat muneri,

ri, relinquit Aulam, atque ad Regna 齊 çi, 衛 guei, et 楚 çu spontaneus exul contendit: Verúm nec hi bono quod alijs inuiderant, frui uouerunt: non admittitur Philosophus, qui adeó coactus petere Regnum 陳 chin, hic ad extremam uictus quoque penuriam redigitur: Nec multó post, dum Regnum 宋 súm peragrat, á quodã 桓 huon 魋 tui præpotenti viro sed insigniter improbo non semel ad mortem conquisitus est: ipse interim tot ærumnas inter atque discrimina sui semper similis, inuicto semper animo, et pro causâ tam boná, uitam quoque ponere paratus: quamquam fretus ipse recte factorum conscientiâ præsidioque coelesti, rursum negabat, quẽquã sibi nocere posse siquidem esset eâ uirtute instructus qua ipsi coelo inniteretur. Ardens atque indefessũ studiũ diuulgandæ per totum Imperium sanioris doctrinæ ad extremũ usque spiritum non remisit; cúmque viri ardor patriis finibus ægre contineretur, non semel de nauigando mari, terrisque remotioribus adeundis cogitauit. Discipulos numerauit 3000. Ex his omnino quingentos extitisse memorant, qui uarijs in Regnis magistratũ gesserint: qui præ cetæris autem uirtute literisque eminerent, duos et septuaginta fuisse, quorum adeó nomina, cognomenta, et qua quisque patriâ sit oriundus, memoriæ proditur. Quatuor doctrinæ suæ, ceu gradus, totidemque discipulorũ ordines constituebat. Supremus ordo in excolendo uirtutibus animo ponebat studiũ; et in hoc quidem ordine primas ferebant 閔 min 子 çu 騫 kien, 冉 gen 伯 pe 牛 nieu, 仲 chum 弓 cum, ac denique 顏 yen 淵 yuen charus præ omnibus Magistro discipulus, cuius immaturum funus (obijt quippe primo et trigesimo ætatis anno)continenter lugebat. Proximus ordo ratiocinandi dicendique facultati dabat operam; huius principes erant 宰 çai 我 ngo, et 子 çu 貢 cum. Tertius agebat de regimine politico, et probe gerendis muneribus publicis; excellebant hic 冉 gen 有 yeu, et 季 ki 路 lu. Quarti denique et postremi ordinis labor atque occupatio hæc erat, ut quæ ad mores spectabant apto uenustoque stylo declararent; quod duo 子 çu 游 yeu, et 子 çu 夏 hia præcipuâ cum laude præstabãt. Atque hi quidem inter duos et septuaginta, decem erant solertiores discipuli, et flos scholæ Confucianæ Omne studium ac doctrina Philosophi eó colimabat in primis, ut naturam ignorantiæ tenebris offusam, uitijsque deprauatam reuocaret ad pristinam lucem atque integritatem, cum quâ á coelo conditam fuisse asserebat: Ex quo deinde clemens et æqua rerum administratio adeoque felix et maxime pacatus Imperij status consequeretur. quó autem certius attingeretur hic scopus, uolebat omnes 敬 kim 天 tien; 愛 ngai 人 gin;

gin; 克 ke 己 ki, obsequi coelo, ipsumque timere et colere; amare proximum sicut seipsum; uincere se, atque appetitus suos subdere rationi, nec quidpiam agere, dicere, uel etiam cogitare, quod ab hác esset alienum. Porro quæ scripto uerboque præcipiebat, primus ipse moribus exprimebat ac uitâ: cuius rei testimonium satis luculentum præbere potest tantus tot illustrium uirorum numerus, qui in disciplinam eius se contulerũt, et quæcumque gessit dixitque, quamuis minutissima, posteritati prodidere: ad hæc constans ille fauor tot Principum, tantus tot sæculorum honor (de quo mox agemus) argumento esse potest, uirtutem sane fuisse Philosopho, non meram speciem fucumque uirtutis. quid? quód nostris temporibus haud defuerint e literatorum ordine, qui uel amplexi iam Religionem Christianam, uel huius integritate sanctitateque probe saltem perspectâ, non dubitanter affirmarunt, sperari posse, Philosophum suum, siquidem uixisset ætate nostrâ, primum fuisse futurum qui ad Christi legẽ transijsset. Certe quemadmodum sectatores eius tradunt, mira quædam fuit viri grauitas, et corporis animique moderatio, fides, æquitas, lenitas singularis. Seuerus erat ac peruigil sui ipsius obseruator ac censor; contemptor opum, honorumque. hoc agens unum studio prorsus indefesso, ut doctrinam suam quamplurimis mortalium impertiret. quod autem in eo uel maxime suspicimus Europæi, et in nostratibus quidem priscæ ætatis Philosophis desideramus, tantâ fuit animi demissione Confucius, ut non solum de se suisque rebus admodum modeste loqueretur, sed ultró quoque et palám argueret sese, quod nec in discendo (ut aiebat) esset impiger, nec constans in docendo, neque eâ quâ par erat uigilantiâ uitiorũ suorũ emendationi, et studio uirtutum exercitioque operam daret. Certissimum ueró argumentum modesti synceríque animi tum dedit, cúm palám ingenueque professus est, doctrinam suam non esse suam, sed Priscorũ sapientũ, in primis 尧 yao, et 舜 xun Regum, qui ipsum mille quingentis eóque amplius annis antecesserant. Cúm itaque non deessent, qui eum sapientiâ natum esse opinarentur, adeóque et prædicarent, peræegre id ferebat, et diserte negabat, ad gradum perfectæ consumatæque uirtutis aut Sanctitatis peruenire se posse. Dicere identidem solitus (ut á quibusdam sinensium traditur) virum Sanctum in occidente existere, 西 si 方 fam 有 yeu 聖 xim 人 gin. quod ipse de quo, quoue spiritu pronunciarit, incertum est. Hoc certum, anno post Christum natum 66, Imperatorem 明 mim 帝 ti (fuit hic e familia 漢 han decimus septimus) motum uerbis Philosophi, magis etiam oblatâ sibi per somnum specie sancti ex occidente Herois. Cúm ipsimet ire nõ esset integrũ, misisse legatos suo nomine occasum uersús, inibi 蔡 çai 靖 çim, et 秦 çin 景 Kim

ueram

uerāṁ legem et sanctitatem quæsituros; qui quidem cúm ad Insulam quādam appulissent, quæ non procul distabat á rubro mari, non ausi longiús procedere, Idolum quoddam, et monstrum hominis 佛 fe dictum (qui quingentis circiter annis ante Confucium in Indiâ floruerat) nec non execrabilem ipsius legem in hoc Imperium et uicina circum Regna retulerut: felices, æternumque de patriâ suâ bene merituri, si pro hâc peste salutarem Christi doctrinam, quam per eadem tempora Thomas Apostolus apud Indos propagabat, reportassent. Sedenim felicitas humana, et quæ hinc nascebatur superbia gentis opulentæ, potentis, et florētissimæ; ueræ felicitati tunc, ut opinor, aditum obstruxit. Sinenses ergó cúm Idola iam magis magisque uenerarentur, nec sine exemplo quorundam Regum, qui prorsus impense nouam superstitionem sectati sunt, paulatim scilicet discesserunt á genuinâ Magistri sui doctrinâ, et præclaris institutis Priscorum; actandem in contemptum Religionis omnis, uerumque Atheismum sunt prolapsi: in hunc porró literatos et acutiores quosque ceu manuduxit doctrina illius ipsius Fe, qui rudi vulgo idololatriæ magister extitit: duplicem quippe perditissimus impostor iste atque Atheorum princeps doctrinā reliquit; alteram, qua rerum omnium principium finemque NIHIL esse docet, quā qui sectantur Athei sunt, et arcanam atque interiorē uocant; alteram, quæ exterior dicitur, atque illius adumbratio quædam est, ad vulgi et rudiorū ferè captum et superstitionem accommodata. De Confucio tamen dubitari non potest quin ab hâc, et illâ peste im̄unis fuerit: idolorum certe cultorem fuisse ne illi quidem, qui uitio temporis idola iam uenerantur, affirmare ausint; ab Atheismo ueró quàm fuerit alienus, non ipse tantúm, sed prisca Sinarum ætas omnis, in Explanatione lib. CHVM YVM declaramus.

Migrauit e uitâ Confucius anno ætatis 73, lunâ 4, 己 kì 丑 cheù vulgó dictâ, anni, cui 壬 gîn 戌 sio nomen, e sexagenario sinensis, æræ cyclo, et quasi aureo gentis numero, petitum. Erat hic annus primus et quadragesimus Imperij 敬 kím 王 uâm, uigesimi quinti e familiâ chēu Imperatoris: quo etiam tempore Regulus 哀 ngai 公 cum dictum, annum iā 16. tum moderabatur. patrium Philosophi Regnū, 魯 lù

Pauló ante quám morbo, qui supremus ei fuit, corriperetur, lugēs suorū tēporū perturbationē hunc uersū cygnæâ uoce cōcinere auditus est: PRAEGRANDIS MONS (doctrinam suam intelligebat) QVO DECIDISTI! TRABALIS MACHINA EVERSA EST: SAPIENTES, ET SANCTI EXARVERE. mox inde languere incipiens, septimo die ante mortem, ad discipulos suos conuersus: superiori nocte, inquit, per somnium uisa mihi sunt in Aulâ iusta fieri. Reges, quæ doceo, non obseruant. Ecquis horū per Imperium nostrum instituti mei sectator et cultor est? hoc unū superest, ut

ut moriar. Hæc effatus lethargo corripitur, et cúm totos septem dies dormientis instar perstitisset, tandem uiuere desijt. Sepultus est in Lu patrio Regno (domú quippe se cú discipulis suis contulerat) prope ciuitatē 曲 kio 阜 feu, ad ripam fluminis 泗 su, in ipsâ Academiâ suâ, in qua docere consueuerat, quæ hodie quidem muris, ueluti ciuitas, cincta cernitur. luxerunt inibi Magistrum suum discipuli habitu lugubri, multáque cum ediá et lachrymis, non secus ac filij parentē; idque per annum totum; nec defuerunt qui ad annos omninó tres 子 çu 貢 cum uero sex ipsos annos, in eodem loco, luctúque perstiterunt. Fuit admodum procero corpore Philosophus, et si fas est Sinis credere, giganteo; sed cui tamen lati humeri, pectusque amplum decorem conciliabat ac maiestatem: in ipso uertice capitis grandisculus ei tuber erat; quare á Patre suo, 丘 kieu, idest, colliculus, cuius speciē aliquā præbebat tuber, nominatus est, quo ipso nomine vir modestus identidem quoque utebatur. facies ei lata: subfuscus oris color, oculi nigri ac prægrandes, capillus niger, barba promissa, nasus simus, uox grauis, ac tonitrui instar, ut Sinæ tradunt.

Porró quantum honoris per annos bis mille eóque amplius detulerit Magistro suo, eiusque lucubrationibus et virtuti grata Sinarum posteritas, pro me loquantur quotquot Imperio toto ad dignitates, et munia publica præsidio literarum sunt euecti: qui omnes utique fatentur á Confucij in primis scholâ, et libris e quibus ad gradum examinantur, opes, honores, et illustre sibi nomen obuenisse. Loquantur item singulis in oppidis, vrbibusque erectæ viro, ac dicatæ Aulæ, ante quarum fores quotiescunque transeunt qui e literatorum ordine publicos gerunt Magistratus, protinus e sublimi augustâque sella, in qua more gentis gestantur, uenerabundi descēdunt, et passus aliquot pedites uiam suam prosequuntur. Loquantur denique tituli sane honorifici, qui in ijs Aulis, quas modó dicebamus, cernũtur trabalibus auratisque literis exarati, MAGNO MAGISTRO, ILLVSTRI LITERARVM REGI, SANCTO, seu eximiâ quadam sapientiâ ornato, alijsque similibus, quibus hunc gentis suæ Doctorem complures Imperatorum familiæ, 漢 han, 隨 sui, 唐 tam, 宋 sum, 元 yuen (fuit hæc Tartarorũ occidentaliũ) et quæ hodiernã Tartarorũ orientaliũ 清 çim proxime antecessit, 明 mim dicta, tantúm non supra laudes humanas euexerunt. Quoniam tamen uoce 神 xin, quæ spiritũ sonat, quáque posterior ætas multis suorum superstitiose tribuit, semper hic abstinuerunt Sinæ, hodieque abstinent (quatenus saltē uox hæc numen aliquod, uel idolum significat: titulus quippe 神 xin 位 guei, vel huic similis, funebribus tabellis inscribi solitus, et de-

functis

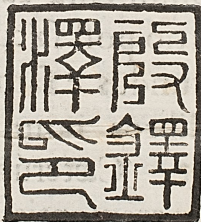
functis omnibus communis, superstitione caret) satis utique declarat, non alio ritu, quàm prisco Maiorum suorum, qui ab idololatriâ fuerunt alieni, coli nunc quoque Magistrum suum. maxime cúm præter hosce titulos et ipsum nomen tabulæ inscriptum, nulla plerunque statua cernatur inibi, imago nulla: Vna tamen extat imago Philosophi, uiuæ ac spiranti non modó similis, sed re ipsâ spirans ac uiua; Nepos ille uidelicet, cuius ante iam meminimus; quem adeó propter Aui, quamuis interuallo bis mille annorum, et plusquam sexaginta generationibus iam remoti memoriam, summi pariter infimique colunt, sic prorsus, ut eum 順 xun 治 chi Monarchiæ sino-Tartaricæ Fundator, cúm Aulam de more adiisset, perhonorifice exceperit, et familiariter quoque cum eodem agere obseruatus fuerit. Gaudet ipse perpetuâ et hæreditariâ Mandarinorum dignitate; raro item priuilegio, neque ullis, præterquam Regij sanguinis Principibus concesso, ut Imperatori nullum uectigal pendat: ad hæc quotquot singulis triennijs ad Doctoris gradum euehuntur, pignus aliquod grati animi, et quasi Minerual quod Auo non possunt, Nepoti persoluere consueuerunt. Quod autem meritó laudemus, ac suspiciamus etiam nos Europæi; cúm China fortunæ uarietatem sane magnam sit experta, cúmque tot bellorum casus et calamitates subierit, tot ortus uiderit interitusque familiarum, penes quas erat rerum summa; nunquam tamen honores quos memoraui, grateque posteritatis erga Confucium monumenta sunt interrupta; si tamen paucos annos exceperimus, quibus tertio post sæculo quám Philosophus obijt, 秦 çin 始 xi 皇 hoam, secundus e familia 秦 çin Imperator, non in libros tantúm, sed etiam literatos barbare crudeliterque sæuijt. Cæterúm cum huius morte literæ mox reuixerunt, et ijs honorum incrementis, quæ sub Tartaris quoque spectamus hodie, Coufucijque nomen et fama creuit.

Intelliget ex his omnibus prudens lector quám non inutilis futura sit Euangelico Præconi Viri huius authoritas, siquidem eâ apud hanc gentem, quæ Magistri sui, et literarum suarum usqueadeó studiosa est, uti quandoque possit (et ueró potest) ad Christianam Veritatem confirmandam; quemadmodum uidemus, Apostolum Paulum Poetæ græci authoritate olìm apud Athenienses fuisse usum. Vnum tamen hìc solicite cauendum nobis erit, posito semper ante oculos eorum Patrum exemplo, qui Missionem hanc cum singulari uirtute prudentiáque fundatam nobis reliquere, ut apud Sinas admodum moderate commendemus ac laudemus Confucium, ne testimonio nostro atque authoritate æstimatio hominis, doctrinæque eius, quæ iusto prope maior est, immodice prorsús augescat; maxime apud gentem naturâ sane superbam, et aliena fere

præ

præ suis contemnentem. Multó magis tamen cauendum nobis erit, ne uerbo scriptoue damnemus, aut lædamus eum, quem tota gens tanto-pere suspicit ac ueneratur, ne huic odiosi reddamur, non nos ipsi tantúm, sed ipse met, quem prædicamus, Christus; et dum forte contemnimus aut condemnamus eum, qui tam consentanea rationi docuit, quique uitam ac mores cum doctrinâ suâ conformare semper studuit, uideamur nos Europæi, Sinis saltem, non tam cum Magistro ipsorum, quám cum ratione ipsâ pugnare uelle, et huius lumen, non autem Confucij nomen extinguere.

Goæ Iterum Recognitum, ac in lucem editum Die. 1. Octobris. Anno 1669.

SVPERIORVM PERMISSV.

